

RAPORT DE PROGRES

privind implementarea proiectului "Fortificarea controlului tuberculozei și reducerea mortalității prin SIDA în Republica Moldova" pentru anii 2021-2023

- GRANTUL** - MDA-C_PCIMU
- FINANȚARE** - FONDUL GLOBAL PENTRU COMBATEREA SIDA, TUBERCULOZEI ȘI MALARIEI
- RECIPIENT PRINCIPAL** - IP UCIMP
- SUBRECIPIENT** - CENTRUL PAS
- PERIOADA DE RAPORTARE** - 1 OCTOMBRIE - 31 DECEMBRIE 2023

CUPRINS

ABREVIERI.....	6
CONTEXT.....	8
SCOPUL, OBIECTIVELE ȘI MODULELE PROGRAMULUI	9
Scopul.....	9
Obiectivele:	9
Module:.....	10
Grupul țintă/Beneficiari	10
REZULTATELE IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR PE PARCURSUL PERIOADEI 01 OCTOMBRIE – 31 DECEMBRIE 2023 ȘI A.....	11
GRANTULUI 2021-2023	11
OBIECTIVUL 1: Asigurarea accesului universal la diagnosticarea și depistarea timpurie și calitativă a tuberculozei (cu accent pe TB RR/MDR) - prin utilizarea testelor rapide de diagnostic molecular, îmbunătățirea calității și acoperirii cu teste de sensibilitate la medicamente și promovarea depistării active a cazurilor (screening pentru TB în grupurile cu risc crescut)	11
<i>Activitatea 1.1.4 Asigurarea examinării persoanelor din grupurile cu risc și vigilență sporită pentru TB, utilizând instalațiile radiologice mobile cu introducerea inteligenței artificiale .....</i>	<i>11</i>
<i>Activitatea 1.1.5. Asigurarea depistării persoanelor din populațiile-cheie – PTH, PAFA, PCDI și alte grupuri vulnerabile, cu acces redus la asistența medicală primară, cu suportul organizațiilor societății civile la nivel de comunitate.....</i>	<i>12</i>
Activitatea 7.2.3. Participarea OSC în realizarea studiilor operaționale, inclusiv în realizarea acestora la nivel de comunitate (aplicarea testului nou pentru depistarea tuberculozei active la pacienții cu HIV)	15
OBIECTIVUL 2: Îmbunătățirea rezultatelor tratamentului pacienților cu DR TB prin implementarea schemelor de tratament modificate mai scurte și extinderea abordărilor centrate pe persoană, suportului integrat al pacienților și activităților de monitorizare.....	15
<i>Activitatea 3.1.5. Implementarea regimurilor noi de tratament orale scurte modificate (mSTR) în cadrul studiului operațional, urmat de o tranziție la practica de rutină .....</i>	<i>15</i>
<i>Activitatea 3.3.1. Asigurarea abordării multidisciplinare, inclusiv evaluarea necesităților și gestionarea cazului pentru fiecare persoană afectată de TB și a familiei sale și acordarea suportului psihosocial pentru asigurarea aderenței la tratament.....</i>	<i>17</i>
<i>Activitatea 3.3.2. Asigurarea suportului motivațional pacienților cu TB .....</i>	<i>19</i>
<i>Activitatea 3.3.3. Extinderea utilizării VST (tratamentului video supravegheat) la nivel național.....</i>	<i>21</i>
<i>Activitatea 6.5.2. Asigurarea participării active a societății civile la răspunsul TB la toate etapele și realizarea activităților prin granturi mici pentru educare, informare, intervenții pentru creșterea aderenței la tratament, acompanierea și suportul persoanelor care au finalizat tratamentul pentru prevenirea recidivelor.....</i>	<i>21</i>
<i>Activitatea 6.6.1. Fortificarea răspunsului la TB în penitenciare, managementul cazurilor și suportul psihosocial persoanelor eliberate din detenție în asigurarea continuității îngrijirilor, inclusiv prin implicarea OSC.....</i>	<i>22</i>
OBIECTIVUL 3: Reducerea transmiterii TB prin extinderea tratamentului preventiv eficient și îmbunătățirea controlului infecției	23

Activitatea 2.3.4.8 Elaborarea și implementarea unui protocol de screening pentru determinarea riscului dezvoltării bolilor sistemului cardiovascular	24
Activitatea 2.4.1.1 Dezvoltarea și implementarea bazei normative care reglementează mecanismul de prestare a serviciilor, asigurând continuitatea între serviciile de prevenire, testare și tratament	24
<i>Activitatea 2.4.1.2 Pachetele de servicii medicale și nemedicale vor fi dezvoltate pentru furnizarea de servicii de îngrijire și suport, precum și va fi efectuată costificarea acestora în vederea contractării lor ulterioare de CNAM</i>	24
Activitatea 2.4.1.3 Dezvoltarea actelor normative, care reglementează mecanismul de funcționare a cabinetelor TARV raionale	24
Activitatea 2.4.1.4 Dezvoltarea standardului de oferire a serviciilor psiho-sociale pentru echipele multidisciplinare pe lângă cabinetele TARV	24
<i>Activitatea 2.4.1.5 Costificarea pachetului de servicii de suport psiho-social și dezvoltarea mecanismelor de contractare a serviciilor de suport psiho-social</i>	25
<i>Activitatea 2.4.3.2 Dezvoltarea unor mecanisme eficiente de interacțiune cu serviciile de tuberculoză și narcologic, inclusiv schimb de informații, întâlniri comune, mese rotunde și audieri</i>	25
<i>Activitatea 2.4.3.3 Dezvoltarea și implementarea mecanismelor de furnizare a serviciilor care să asigure continuitatea acestora între sistemul civil și cel penitenciar</i>	26
OBIECTIVUL 6: Consolidarea sistemului de sănătate	26
Activitatea 3.2.2. Asigurarea actualizării Regulamentului privind managementul medicamentelor TB și sistemul de farmacovigilență pentru tratamentul pacienților TB	26
<i>Activitatea 1.3.1.6 Crearea unui sistem de raportare pentru determinare a gravidelor HIV + și monitorizarea ulterioară a acestora, inclusiv o procedură de examinare a fiecărui caz de confirmare HIV la un copil</i>	26
<i>Activitatea 3.2.1.1 Elaborarea unui sistem informațional pentru domeniul HIV</i>	27
Activitatea 3.2.4.12 Auditul calității serviciilor psihosociale prestate PTH	28
<i>Activitatea 6.1.1 Elaborarea PSO pentru consolidarea cadrului de M&E de către Departamentul de coordonare PNRT, inclusiv cu implicarea OSC</i>	28
<i>Activitatea 6.1.2 Elaborarea unui sistem informațional pentru domeniul TB</i>	28
<i>Activitatea 6.1.4 Instruirea periodică a personalului din cadrul Unității de Coordonare a PNRT</i>	29
<i>Activitatea 7.2.3 Participarea OSC în realizarea studiilor operaționale, inclusiv în realizarea acestora la nivel de comunitate (IA în screening-ul TB)</i>	29
Activitatea 7.2.3 Participarea OSC în realizarea studiilor operaționale, inclusiv în realizarea acestora la nivel de comunitate (Studiul KAP)	29
<i>Activitatea 7.2.3 Participarea OSC în realizarea studiilor operaționale, inclusiv în realizarea acestora la nivel de comunitate (Studiu privind cheltuielile catastrofale pentru pacienții cu TB)</i>	29
<i>Activitatea 7.2.3 Participarea OSC în realizarea studiilor operaționale, inclusiv în realizarea acestora la nivel de comunitate (Audit clinic al cazurilor de TB/HIV)</i>	29
<i>Activitatea 3.3.4.2 Instruirea continuă a persoanelor din cadrul IMSP, ONG, etc. prin participare la programe interne de instruire (consiliere, metode, personal medical nou laborator HIV/ONG, etc.)</i>	29
<i>Activitatea 3.4.1.2 Revizuirea responsabilităților funcționale și cerințelor de calificare pentru colaboratorii instituțiilor de stat și ONG care prestează servicii destinate grupurilor cheie și PTH</i>	30
<i>Activitatea 3.4.2.1 Elaborarea și implementarea curriculumului pentru dezvoltarea profesională a specialiștilor</i>	30
<i>Activitatea 3.4.2.2 Dezvoltarea și instituționalizarea platformelor educaționale electronice pentru persoanele care prestează servicii de prevenire, diagnostic și tratament</i>	30

<i>Activitatea 3.4.2.3 Dezvoltarea și susținerea formelor moderne de instruire la distanță, cu utilizarea platformelor și capacităților instituțiilor superioare de învățământ în medicină .....</i>	<i>30</i>
<i>Activitatea 6.3.1 Actualizarea periodică a curriculei de învățământ în conformitate cu normativele și instruirea continuă a personalului din diferite servicii implicate în răspunsul la TB, inclusiv și instruirea la distanță pe platforme digitale cu obținerea certificării .....</i>	<i>30</i>
Activitatea 6.3.3 Organizarea întrunirilor și instruirilor la nivel central și teritorial cu participarea părților implicate în răspunsul la TB.....	31
<i>Activitatea 6.3.5 Instruirea în prevenirea și îngrijiri TB a personalului, care prestează servicii nemedicale - OSC, outreach și de la egal la egal, psihologii și managerii de caz, suporterii prin training-uri, schimb de experiență, participări la conferințe, vizite de lucru etc.....</i>	<i>31</i>
Activitatea 1.3.1.1 Îmbunătățirea cunoștințelor PMTCT pentru medicii de familie și personalul medical din maternități.....	31
<i>Activitatea 2.3.5.1 Creșterea capacităților personalului medical în furnizarea și utilizarea informației referitor la vigilența farmaceutică .....</i>	<i>31</i>
<i>Activitatea 2.4.4.2 Creșterea capacității pentru echipe multidisciplinare la nivel raional, în problemele de îngrijiri integrate, în raioanele în care tratamentul ARV va fi descentralizat.....</i>	<i>31</i>
<i>Activitatea 4.2.1 Elaborarea regulamentului de servicii integrate la nivel teritorial în corespundere cu necesitățile persoanei cu co-morbidități.....</i>	<i>32</i>
<i>Activitatea 4.2.2 Fortificarea acțiunilor colaborative pentru depistarea, diagnosticul, tratamentul și prevenirea TB în rândul persoanelor cu patologie combinată: TB/hepatită virală, TB/boală mintală, TB/diabet zaharat, etc., inclusiv în rândul grupurilor vulnerabile.....</i>	<i>32</i>
Activitatea 6.2.1 Optimizarea serviciului spitalicesc de profil ftziopneumologic.....	32
Activitatea 2.4.4.1. Elaborarea de acte normative privind integrarea serviciilor de tratament orientate către pacient (vaccinarea și tratamentul HV, prevenirea și tratamentul tuberculozei, tratamentul dependenței, serviciile de sănătate reproductivă, îngrijirea paliativă).....	33
Activitatea 2.4.4.3. Dezvoltarea cadrului normativ pentru organizarea serviciilor integrate la nivelul serviciilor medicale specializate de ambulator.....	33
OBIECTIVUL 7: Consolidarea sistemului comunitar	34
<i>Activitatea 6.5.4. Implicarea OSC în reducerea barierelor și asigurarea accesului grupurilor cheie la servicii TB (granturi matching pentru OSC).....</i>	<i>34</i>
Activitatea 6.3.5 Instruirea în prevenirea și îngrijiri TB a personalului, care prestează servicii nemedicale - OSC, outreach și de la egal la egal, psihologii și managerii de caz, suporterii prin training-uri, schimb de experiență, participări la conferințe, vizite de lucru etc.....	34
<i>Activitatea 6.5.4 Implicarea OSC în reducerea barierelor și asigurarea accesului grupurilor cheie la servicii TB.....</i>	<i>34</i>
OBIECTIVUL 8: Eliminarea barierelor legate de drepturile omului și de gen și atingerea obiectivului zero discriminare	35
<i>Activitatea 6.7.2. Dezvoltarea instrumentelor inovative de comunicare prin utilizarea tehnologiilor informaționale .....</i>	<i>35</i>
<i>Activitatea 5.2.1. Desfășurarea activităților de informare și schimbare a atitudinilor și comportamentelor la nivel național și local .....</i>	<i>36</i>
Activitatea 5.2.2. Elaborarea, editarea și distribuirea materialelor educaționale și informative despre TB pentru grupurile cheie	37
<i>Activitatea 5.2.3. Realizarea intervențiilor pentru educare și informare (materiale IEC, intervenții mass media, etc.).....</i>	<i>37</i>

<i>Activitatea 6.5.4. Implicarea organizațiilor societății civile în reducerea barierelor și asigurarea accesului grupurilor cheie la servicii TB. Oferirea unui grant pentru servicii de asistență juridică și consultanță.....</i>	<i>40</i>
GRANTUL C19RM.....	41
<i>Activitatea 2.1.2. Implicarea organizațiilor societății civile active în domeniul TB în screening-ul condus de comunitate folosind dispozitive ultraportabile cu raze X.....</i>	<i>41</i>
<i>Activitatea 2.1.3. Promovarea utilizării VST, prin implicarea societății civile.....</i>	<i>41</i>
<i>Activitatea 3.1.1. Implicarea comunității în încurajarea vaccinării anti COVID-19.....</i>	<i>42</i>
<i>Activitatea 3.1.2. Cercetare operațională pentru a documenta lansarea inovațiilor.....</i>	<i>43</i>
ANEXE.....	44
Anexa 1. Statutul realizării activităților planificate ..... pentru anul 2023, domeniul TB.....	44 44
Anexa 2. Statutul realizării activităților planificate ..... pentru anul 2023, domeniul HIV.....	51 51
Anexa nr.3. Lista ONG_urilor care au contractat servicii de depistare țintită 2023	55
Anexa nr.4. Lista ONGurilor care realizează activități de educare, ... informare și intervenții în scop de creștere a aderenței la tratament anti TB, 2023.....	56 56
Anexa nr.5. Statutul realizării activităților planificate ..... pentru anul 2023, grantul C19RM, domeniul TB.....	57 57
Anexa 6. Lista materialelor informative printate în cadrul..... campaniilor de informare și educare pe parcursul trimestrului III, 2023 și cantitățile	58 58

ABREVIERI

ANP	Administrația Națională a Penitenciarelor
AO	Asociație Obștească
APL	autoritate publică locală
BSB	bărbați care fac sex cu bărbați
CM	consiliu medical
DOT	tratament direct observat
EA	evenimente adverse
GTL	grup tehnic de lucru din cadrul consiliului național de coordonare a programelor naționale HIV și TB
IMSP	Instituție medico-sanitară publică
IFP	Institutul de Ftiziopneumologie
HIV	virusul imunodeficienței umane
HCV	hepatita virală C
HVB	hepatita virală B
IBBS	studiul integrat bio-comportamental în grupurile cu risc sporit de infectare cu HIV
LS	lucrători ai sexului
M&E	monitorizare și evaluare
MDR-TB	tuberculoza multidrorezistentă
MS	Ministerul Sănătății
OMS	Organizația Mondială a Sănătății
OSC	organizație a societății civile
ONG	organizație neguvernamentală
PAFA	persoane adulte fără adăpost
PCDI	persoane consumatoare de droguri injectabile
PN HIV	Programul Național de prevenire și control a infecției HIV
PNRT	Programul Național de Răspuns la Tuberculoză
PTH	persoane care trăiesc cu HIV
SIDA	sindromul imunodeficienței umane achiziționate
SOmSTR	studiu operațional Short, all-Oral Regimens For Rifampicin-resistant Tuberculosis
SPECTRUM	program utilizat pentru estimarea indicatorilor cheie aferenți HIV

SSSP	serviciul supravegherii de stat a sănătății publice
TARV	tratament antiretroviral
TB	tuberculoza
TG	transgender
VST	tratament video supravegheat

CONTEXT

Republica Moldova se numără printre cele 18 țări cu prioritate înaltă pentru controlul tuberculozei în Regiunea europeană a OMS și printre cele 30 de țări din lume cu povara înaltă a TB multidrorezistentă, TB fiind o prioritate de sănătate publică la nivel național. În 2017, incidența estimativă și mortalitatea prin TB au fost de 95 (a doua în regiunea europeană) și respectiv de 6,1 la 100.000 de locuitori, ambele cu o tendință de scădere de la mijlocul anilor 2000. În 2019, după datele PNRT, au fost înregistrate 2.865 de cazuri noi și recidive, cu o incidență totală de 71,7 la 100.000, o reducere de 5% față de 2018 și o reducere de 20% față de 2015.

Rezistența la medicamentele anti-TB este cea mai mare provocare și principalul obstacol în abordarea eficientă a epidemiei de TB din Moldova. Cele mai recente date (2019) raportează ponderea MDR-TB de 27% la pacienții nou diagnosticați și 56% la pacienții cu TB tratați anterior.

Abordările actuale ale răspunsului la TB au fost modelate prin conștientizarea crescândă a acțiunilor care trebuie întreprinse și depășirea barierelor recurente de la primul Program Național de TB din 1996. Accentul răspunsului național la TB s-a schimbat de la sprijinul de urgență a activităților de bază în domeniul TB (diagnostic și tratament, monitorizare și evaluare) la un răspuns din partea sistemelor de sănătate pentru a susține trecerea de la o abordare verticală la una mai integrată în sistemul de sănătate, de ex. implicarea asistenței medicale primare în detectarea cazurilor și monitorizarea tratamentului (din 2004), promovarea abordării centrate pe persoană (începând cu 2011) și consolidarea durabilității activităților realizate.

Autoritățile relevante și partenerii PNRT depun eforturi considerabile pentru a îmbunătăți depistarea activă a cazurilor și detectarea precoce a pacienților cu TB, aplicând toată diversitatea accesibilă de intervenții: radiografie toracică mobilă, utilizarea inteligenței artificiale, depistarea cazurilor de TB în comunități, etc și pentru a pune în aplicare un model eficient de îngrijire centrat pe persoană, care vizează îmbunătățirea rezultatelor tratamentului și o mai bună acceptabilitate și aderență la programele de tratament preventiv pentru TB.

Povara prin HIV în Moldova, este de asemenea printre cele mai mari din Europa, fiind pe locul doi după Ucraina. Instrumentul SPECTRUM estimează prevalența HIV în populația generală adultă de 0,6%. Cel mai recent număr estimat de PTH în Moldova este de 14.589¹. Conform statisticilor naționale, din 1987 până în prezent, pe ambele maluri ale râului Nistru au fost înregistrate cumulativ 13.656 persoane cu HIV, 4.437 cazuri de SIDA și 3.879 decese. Prevalența reajustată pe baza noilor date despre populație este de 310 la 100.000². În 2019, au fost înregistrate 922 de cazuri noi de HIV (cu 31% mai mult comparativ cu 2010) și 206 decese legate de SIDA, dintre care 21% persoane din grupul de vârstă 15-24 de ani.

Conform celor patru runde ale studiului bio-comportamental HIV și al celui mai recent Raport global de monitorizare a SIDA din 2019, Moldova continuă să se confrunte cu o epidemie HIV concentrată în trei populații cheie: persoanele care injectează droguri, bărbații care fac sex cu bărbați, lucrătorii sexuali și clienții/partenerii lor sexuali. IBBS din 2020 estimează următoarele dimensiuni pentru populațiile respective: 27.500 PCDI, 15.800 LS și 14.600 BSB. O analiză a tendințelor arată o epidemie globală în schimbare, de la transmiterea predominantă prin injectarea de droguri spre transmiterea către partenerii sexuali ai populațiilor cheie și o tendință în creștere în rândul BSB și a LS.

---

¹ SPECTRUM 2020

² Agenția Națională pentru Sănătate Publică 2020

Răspunsul la tuberculoză și HIV al țării se bazează pe programe naționale robuste, cu priorități bine stabilite și estimare de costuri pentru 2016-2020. În iunie 2020, Consiliul Național de Coordonare a aprobat programele naționale pentru TB și HIV pentru următorii cinci ani (2021-2025), care urmează să fie aprobate de Guvernul Republicii Moldova. Alocarea 2021-2023 din partea Fondului Global va fi implementată pentru a ajuta Moldova să elimine barierele existente, să sprijine realizarea obiectivelor stabilite și să mențină servicii calitative de tratament și prevenire pentru populațiile cheie afectate.

SCOPUL, OBIECTIVELE ȘI MODULELE PROGRAMULUI

Scopul:

Scopul general al programului este de a reduce suferința umană și povara socioeconomică asociată cu TB și HIV SIDA în Moldova, de a contribui la crearea unui mediu favorabil și sisteme care să fie centrate pe persoane, sensibile la gen și bazate pe drepturile omului, pentru a crea un răspuns eficient și durabil la TB și HIV, prin (i) extinderea accesului la servicii eficiente și moderne de diagnostic, tratament și prevenire a TB (cu accent pe populațiile cheie) și (ii) reducerea decalajului în progresul către țintele 90-90-90: creșterea depistării precoce a HIV, asigurarea unei extinderi rapide a TARV și îmbunătățirea calității îngrijirilor HIV prin promovarea intervențiilor inovatoare de prevenire.

Obiectivele:

1. Asigurarea accesului universal la diagnosticarea și depistarea timpurie și calitativă a tuberculozei (cu accent pe TB DR/MDR) - prin utilizarea de teste rapide de diagnostic molecular, îmbunătățirea calității și acoperirii cu teste de sensibilitate la medicamente și promovarea depistării active a cazurilor (screening pentru TB în grupurile cu risc crescut);
2. Îmbunătățirea rezultatelor tratamentului pacienților cu TB prin implementarea schemelor de tratament modificate mai scurte și extinderea abordărilor centrate pe persoană, suportului integrat al pacienților și activităților de monitorizare;
3. Reducerea transmiterii TB prin extinderea tratamentului preventiv eficient și îmbunătățirea controlului infecției;
4. Creșterea depistării precoce a HIV, extinderea TARV și îmbunătățirea calității îngrijirilor HIV prin promovarea abordărilor inovatoare de testare, asigurarea accesului la TARV de calitate, implementarea modelelor diferențiate de tratament și îngrijire HIV/TARV centrate pe persoană și remedierea legăturilor slabe în continuumul îngrijirii HIV;
5. Prevenirea transmiterii HIV prin extinderea acoperirii populațiilor cheie cu intervenții inovatoare de prevenire, integrarea platformelor de servicii de sănătate la nivel comunitar și eliminarea dihotomiei dintre prevenirea HIV și continuitatea îngrijirilor HIV;
6. Consolidarea sistemului de sănătate;
7. Consolidarea sistemului comunitar;
8. Eliminarea barierelor legate de drepturile omului și de gen și atingerea obiectivului zero discriminare.

Module:

- (a) Îngrijirea și prevenirea TB;
- (b) MDR-TB;
- (c) Prevenirea cazurilor noi de HIV;
- (d) Servicii de testare diferențiată la HIV;
- (e) Profilaxia transmiterii materno-fetale a infecției HIV;
- (f) Tratament, îngrijire și suport;
- (g) Reducerea barierei legate de drepturile omului în calea serviciilor HIV/TB;
- (h) Sistem de sănătate rezilient și durabil;
- (i) SSRD: Guvernarea și planificarea sectorului sănătății;
- (j) SSRD: Resurse umane pentru sănătate, inclusiv lucrătorii comunitari;
- (k) SSRD: Prestarea serviciilor integrate și îmbunătățirea calității;
- (l) RSSH: Sisteme de laborator;
- (m) SSRD: Sisteme informaționale de management al sănătății și M&E;
- (n) Managementul programului.

Grupul țintă/Beneficiari

Grupul țintă/Beneficiarii componentei TB

- (a) Persoanele afectate de TB;
- (b) Persoanele cu TB aflate în tratament;
- (c) Persoanele din detenție;
- (d) Migranții și persoanele fără adăpost;
- (e) PTH
- (f) Lucrătorii medicali implicați în diagnosticarea, gestionarea cazurilor și tratamentul TB.

Grupul țintă/Beneficiarii componentei HIV

- (a) Pacienții HIV/SIDA;
- (b) PTH;
- (c) Persoanele cu co-infecție HIV și TB;
- (d) Persoanele din detenție;
- (e) Populațiile cheie: persoanele care își injectează droguri, lucrătorii sexuali, bărbații care fac sex cu bărbați, persoanele transgender.

REZULTATELE IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR PE PARCURSUL PERIOADEI 01 OCTOMBRIE – 31 DECEMBRIE 2023 ȘI A

GRANTULUI 2021-2023

Statutul realizării activităților planificate pentru perioada 2021-2023 este relatat în Anexa nr.1 pentru activitățile din domeniul TB și în Anexa nr.2 pentru cele din domeniul HIV.

Descrierea procesului de implementare a activităților realizate și a rezultatelor obținute este redată în continuare.

OBIECTIVUL 1: Asigurarea accesului universal la diagnosticarea și depistarea timpurie și calitativă a tuberculozei (cu accent pe TB RR/MDR) - prin utilizarea testelor rapide de diagnostic molecular, îmbunătățirea calității și acoperirii cu teste de sensibilitate la medicamente și promovarea depistării active a cazurilor (screening pentru TB în grupurile cu risc crescut)

În scopul realizării obiectivului 1, au fost implementate mai multe activități, după cum urmează descris mai jos.

Activitatea 1.1.4 Asigurarea examinării persoanelor din grupurile cu risc și vigilență sporită pentru TB, utilizând instalațiile radiologice mobile cu introducerea inteligenței artificiale

Această activitate a fost realizată prin implementarea câtorva sub activități:

(i) Procurarea de echipament - în anul 2022 au fost procurate și transmise către IFP "Chiril Draganiuc" 6 softuri InferVision de inteligență artificială împreună cu echipamentele aferente (suma contractului 33,312.00 USD). Echipamentele au fost instalate pe mașinile radiologice mobile din cadrul IFP "Chiril Draganiuc", ANP și spitalului de tuberculoză din or. Bender.

(ii) Instruiri - pe parcursul trimestrului I, 2023, la solicitarea IFP, a fost organizată o vizită de suport tehnic a specialiștilor de la InferVision. În cadrul vizitei au fost realizate următoarele sarcini:

- instalarea versiunii ruse a soft-ului pe toate laptopurile utilizate la citirea radiografiilor cu ajutorul inteligenței artificiale și identificarea problemelor de compatibilitate cu aparatele Xray;
- instruirea a 25 specialiști - medici radiologi, ftiziopneumologi, tehnicieni și ingineri.

(iii) Elaborarea procedurilor standard de operare – nerealizat.

Activitatea 1.1.5. Asigurarea depistării persoanelor din populațiile-cheie – PTH, PAFA, PCDI și alte grupuri vulnerabile, cu acces redus la asistența medicală primară, cu suportul organizațiilor societății civile la nivel de comunitate

Această activitate pe parcursul trimestrului IV, 2023 a continuat să fie realizată de cele 9 organizații ale societății civile active în domeniu (6 pe malul drept al r. Nistru și 3 pe malul stâng) în conformitate cu decizia GTL TB din 20 ianuarie 2023.

Lista celor 9 ONGuri, valoarea contractelor și țintele stabilite pentru 2023 sunt relatate în Anexa nr. 3.

Rezultatele comune ale activităților de screening pe parcursul perioadei de raportare și anul 2023 sunt redată în Tabelul nr.1.

Tabelul 1. Rezultatele activităților de screening pe parcursul perioadei octombrie-decembrie 2023, anual 2023

Indicator	Persoane consumatoare de droguri	PTH	PAFA	Migranții externi	Persoanele contacte din focarele de tuberculoză (depistate de ONG)	Persoane care fac abuz de alcool	Etnii cu acces redus la servicii medicale	Total trimestrul IV	Total 2023
Număr persoane supuse screening-ului verbal	247	78	587	1692	812	2797	209	6422	17306
Număr persoane examinate clinic de medic	230	62	193	1515	707	2596	177	5480	14354
Număr persoane investigate radiologic	223	63	577	1602	800	2681	158	6104	16519
Număr persoane cu diagnostic prezumtiv de TB	35	25	85	161	128	664	30	1128	3483
Număr persoane cu diagnostic TB confirmat	3	0	12	18	17	31	2	83	252
Număr beneficiari diagnosticați cu TB care au început tratamentul anti TB	3	0	13	18	17	31	2	84	249
% depistare cazuri TB din cele investigate radiologic	1.3	0	2.1	1.1	2.1	1.2	1.3	1.4	1.53

După cum este relatat în Tabelul 1, în perioada octombrie-decembrie 2023 au fost examinate radiologic 6,104 persoane cu risc sporit de infectare cu TB și au fost confirmate 83 cazuri noi de TB. Rata de depistare a cazurilor de TB din numărul celor investigați radiologic pentru trimestrul IV constituie 1,4%.

Pe parcursul anului 2023 au fost examinate radiologic 16,519 persoane cu risc sporit de infectare cu TB și au fost confirmate 252 cazuri noi de TB. Rata de depistare a cazurilor de TB din numărul celor investigați radiologic pentru anul 2023 constituie 1,5%.

În perioada 2021-2023 au fost examinate radiologic 63,358 persoane cu risc sporit de infectare cu TB și au fost confirmate 676 cazuri noi de TB. Rata de depistare a cazurilor de TB din numărul celor investigați radiologic pentru această perioadă constituie 1%.

În tabelul 2 este redat numărul persoanelor investigate radiologic cu suportul OSC active în domeniul TB și rezultatele acestora în perioada 2021-2023. Din datele prezentate este evidentă importanța screeningului țintit în anul 2023 în vederea notificării cazurilor noi investigând grupurile necesare.

Tabelul 2. Rezultatele screeningului la TB realizat de OSC în perioada 2021-2023 din sursele FG.

Anii	Număr persoane investigate radiologic	Număr cazuri noi TB diagnosticate	% cazuri noi din numărul celor investigate radiologic
2021	25,643	252	1
2022	21196	172	0.8
2023	16519	252	1,53
TOTAL	63,358	676	1

Concluzia menționată mai sus este confirmată și de analiza % de depistare printre grupurile de risc acoperite cu servicii de screening pe durata grantului, după cum este relatat în tabelul 3.

Tabelul 3. Rata cazurilor de notificare cazurilor noi de TB printre grupurile de risc investigate în perioada 2021-2023

Grupurile de risc acoperite cu servicii de screening	Număr persoane investigate radiologic	Număr cazuri noi TB diagnosticate	% depistare per grup de risc
Persoane dependente de droguri și/sau alcool	7,527	100	1.3
Șomeri, zilieri, persoane cu venituri mici	29,551	180	0.6
Migranții interni și externi	6,685	64	1.0
Persoane fără adăpost	3,206	111	3.5
Persoane care trăiesc cu HIV	554	28	5.1
Persoanele, din grupurile social-defavorizate, care au contactat cu pacienții de tuberculoză pulmonară	7,497	82	1.1
Persoane care consumă droguri	670	8	1.2
Persoane care fac abuz de alcool	7,374	100	1.4
Persoanele, reprezentante ale etniilor cu acces redus la serviciile medicale (romii)	294	3	1.0
Total	63,358	676	1

Activitatea 7.2.3. Participarea OSC în realizarea studiilor operaționale, inclusiv în realizarea acestora la nivel de comunitate (aplicarea testului nou pentru depistarea tuberculozei active la pacienții cu HIV)

Această activitate a fost realizată de IFP "Chiril Draganiuc" și în acest sens, a fost încheiat un contract cu valoarea activității în sumă de 138,300.00 MDL. Studiul operațional fost efectuat pe parcursul anului 2023 și raportul este anexat la prezentul raport.

OBIECTIVUL 2: Îmbunătățirea rezultatelor tratamentului pacienților cu DR TB prin implementarea schemelor de tratament modificate mai scurte și extinderea abordărilor centrate pe persoană, suportului integrat al pacienților și activităților de monitorizare

În cadrul acestui obiectiv au fost realizate mai multe activități, care sunt descrise în continuare.

Activitatea 3.1.5. Implementarea regimurilor noi de tratament orale scurte modificate (mSTR) în cadrul studiului operațional, urmat de o tranziție la practica de rutină

Această conține realizarea a doua subactivități, după cum este descris mai jos:

1) Realizarea studiului operațional

Această subactivitate a fost implementată de către IMSP IFP „Chiril Draganiuc” în temeiul contractului nr.006/TB-HIV-SERV/2021 din 4 ianuarie 2021, amendamentul nr.1 din 15 decembrie 2021 și amendamentul nr.2 din 21 iulie 2022, cu valoarea totală de 4 852 022,00 MDL, iar bugetul estimat pentru anul 2023 - 2,267,819.00 MDL.

Conform raportului IFP „Chiril Draganiuc”, pe parcursul perioadei de raportare au fost realizate următoarele activități:

1. Pregătirea dosarelor tuturor pacienților din SO mSTR, mSTR_N pentru auditul realizat de către experții Biroului European OMS (11.12.2023);
2. Realizarea monitorizărilor lunare pacienților din cadrul studiului care se află în tratament ambulator;
3. Organizarea implicării APL teritoriale în eventualitatea transportării pacienților social-vulnerabili la secția consultativă IFP;
4. Verificarea per dosar a tuturor blancurilor conform ultimelor recomandări a Protocolului SO mSTR_N la fel și introducerea datelor în RedCap;
5. Întocmirea lunară a listei pacienților, care urmează să se prezinte pentru monitorizare planificată la IFP;
6. Participare activă în cadrul auditul SO efectuat de către experții Biroului European OMS (11.12.2023);
7. Realizarea tuturor recomandărilor vizitei de monitorizare realizat de experții Biroului European OMS (11.12.2023); inclusiv corectarea datelor în RedCap;

8. Contactarea telefonică regulată cu personalul medical și non-medical, care realizează DOT/VST din teritorii, pentru a crește aderența tratamentului antituberculos printre pacienții din SO mSTR_N care primesc tratament în ambulator;
9. Contactarea telefonică regulată cu pacienții din studiul operațional care urmează tratament în ambulator pentru a identifica în mod activ evenimentele adverse apărute pe fondal de tratament;
10. Informarea prin telefon a pacienților despre rezultatele intermediare de laborator și rezultatele microbiologice obținute în cadrul monitorizărilor lunare;
11. Consultarea și instruirea regulată a personalului medical care realizează DOT și VST vizavi de regulile administrării a medicației în cadrul studiului, despre responsabilitățile DOT/VST, necesitatea raportării EA la timp, modul de completare a documentației medicale aferente (fisa de tratament TB 01 și altele);
12. Întocmirea și completarea fișierului Excel "Subject screening and enrollement log" per fiecare caz cu TB DR pentru screening în studiu privind regimurile scurte de tratament modificate integral orale a TB R-R și la fel pentru includerea în tratament pe scheme scurte conform Protocolul Studiul Operațional. Datele pentru fiecare caz cu TB DR sunt verificate în baza de date SIME TB vizavi de rezultatele bacteriologice, TSM la preparate de linia II;
13. Toate cazurile cu TB DR au fost prezentate la CM TB DR pentru a lua decizie vizavi de includerea în studiul operațional conform criteriilor pentru includere. Cu completarea "Formular de screening pentru studiu";
14. Pregătirea cazurilor MDR/RR-TB pentru prezentare la Consiliul Virtual Medical cu completarea Formularului conform Ghidului OMS. În perioada trimestrului IV, 2023 la CVM a fost prezentat un caz cu TB DR;
15. Discutarea cu membrii grupului de lucru SO PN din staționar vizavi de pregătirea pachetului de documente aferente fiecărui pacient recrutat. Alinierea și verificarea corectitudinii întocmirii documentației SO;
16. Vizualizarea fișierului (lista cu toți pacienții supuși screening-ului și recrutați în studiu).

Rezultate:

Cohorte	Perioada	Total screening, pacienți	Incluși în tratament pe scheme scurte conform protocolului	Finalizat	Refuz, deces, evenimente adverse	Continuă
mSTR_Cohorta Națională_2	17.09.2022 - 09.2023	463	175	49	19	107

- 2) Instruiri – nu au fost realizate

Activitatea 3.3.1. Asigurarea abordării multidisciplinare, inclusiv evaluarea necesităților și gestionarea cazului pentru fiecare persoană afectată de TB și a familiei sale și acordarea suportului psihosocial pentru asigurarea aderenței la tratament

Această activitate consistă din câteva subactivități, după cum urmează:

- 1) Susținerea unei echipe multidisciplinare (coordonator activități de aderență la tratament, psiholog, asistent social) la nivelul Spitalului de Tuberculoză din or. Bender, instituția care coordonează programul teritorial TB și a asistenților DOT din cadrul fiecărui raion (8 asistenți). În anul 2023 activitatea a fost realizată în temeiul contractului nr.001/TB-HIV-SERV/2023 din 3 ianuarie 2023 (valoarea totală a contractului constituie 4,706,398.75 MDL). Bugetul activității estimat la 1,467,572.40 MDL.

În perioada de raportare, de către echipa multidisciplinară au fost înregistrate următoarele rezultate:

(i) Coordonatorul activităților de aderență la tratament

Pe parcursul perioadei de raportare, din totalul de 272 pacienți cu tuberculoză în supraveghere pe malul stâng, de către echipa multidisciplinară au fost asistați 157 pacienți, inclusiv 33 pacienți în condiții de staționar și 124 în condiții de ambulator. Din rândul celor aflați în suportul echipei multidisciplinare, au încheiat tratamentul cu succes 35 pacienți (23 cu TB sensibilă și 12 cu TB DR), au decedat 5 pacienți, au fost spitalizați 7 pacienți și au abandonat tratamentul 4 pacienți (2 cu TB DR și 2 cu TB DS).

Pentru realizarea celor expuse mai sus, a fost asigurat:

- Coordonarea activităților cu medicii ftiziatri din teritorii în vederea identificării persoanelor cu TB care necesită suport psiho-social;
- Monitorizarea lucrului asistenților DOT din 8 teritorii;
- Suport tehnic, monitorizarea și validarea indicatorilor stabiliți;
- Suport tehnic medicilor privind managementul tratamentului video-asistat;
- Coordonarea asigurării suportului motivațional și verificarea datelor primare din formularul TB-01 și sistemul informatic SIME TB;
- Elaborarea rapoartelor trimestriale și altor rapoarte solicitate.

(ii) Asistentul social

Pe parcursul perioadei de raportare a acordat suport la 24 persoane cu TB (11 cu TB sensibilă și 13 cu TB DR). Au fost realizate 142 consultații (25 în cadrul spitalului de tuberculoză din or. Bender, 9 în cadrul dispensarelor de tuberculoză raionale, 63 în cadrul diferitor instituții de stat și 45 la telefon (inclusiv cu medici, funcționari de stat etc) în vederea:

- restabilirii sau eliberării documentelor;
- primirii cetățeniei; stabilirea domiciliului;
- beneficiarii de suport social;

- angajării în câmpul muncii sau obținerea certificatului de incapacitate temporară de muncă;
- stabilirii gradului de invaliditate; stabilirea pensiei conform vârstei sau de invaliditate
- rezolvării unor probleme cu caracter medical, juridic, social;
- păstrării drepturilor părintești.

În perioada octombrie - decembrie 2023 au fost inițiate 5 cazuri de planuri individuale de suport și au fost rezolvate și închise alte 9 cazuri:

- 8 datorită rezolvării problemelor identificate și finisării tratamentului,
- 1 pacient a decedat.

Durata de aflare în suport social a pacienților cu TB a constituit de la 3 la 12 luni, în dependență de complexitatea problemei.

(iii) Psihologul

Pe parcursul perioadei de raportare, de serviciile psihologului au beneficiat 48 persoane cu TB (8 cu TB sensibilă și 40 cu TB DR), inclusiv 33 în cadrul spitalului de tuberculoză și 15 aflați în tratament de ambulator. Pe parcursul perioadei de raportare au fost luați în suport psihologic 9 pacienți, iar pentru 25 au fost închise dosarele (2 au decedat în staționar, la 23 pacienți le-a fost rezolvată problema și nu au mai avut nevoie de consiliere psihologică).

Au fost realizate 381 consilieri pacienților, rudelor acestora și personalului medical din serviciul de ftiziopneumologie, inclusiv 249 în cadrul staționarului și 141 în cadrul dispensarelor raionale, inclusiv 140 la telefon. Consilierile au avut drept scop înlăturarea stresului și a îngrijorărilor legate de boală și crearea și menținerea aderenței la tratament. În acest sens au fost aplicate mai multe tehnici psihologice de lucru.

Rezultatele activității asistenților DOT

În supravegherea asistenților DOT, pe parcursul trimestrului IV s-au aflat 120 pacienți, din 272 care se aflau în supravegherea serviciului de ftiziopneumologie pentru tratament ambulator din această regiune, ceea ce a constituit 44%. Pe parcursul perioadei de raportare din pacienții aflați în suportul echipei multidisciplinare: au fost spitalizați 7 pacienți, au abandonat tratamentul 3 pacienți și au încheiat cu succes tratamentul 27 pacienți, restul continuă tratamentul. Din totalul pacienților aflați în suportul asistenților DOT 7 persoane se află în abandon (3 au abandonat pe parcursul trimestrului 4 2023, și 4 din trimestrele anterioare).

Dezagregarea indicatorilor poate fi urmărită în tabelul 4.

Tabelul 4. Indicatorii de rezultat a activității asistenților DOT pe parcursul trimestrului IV, 2023 și anual 2023.

Indicatori	TB sensibilă	TB DR	Total trimestrul IV	Anual 2023
Numărul beneficiarilor în tratament ambulator acoperiți cu suport psiho-social pe parcursul perioadei de raportare	55	65	120	238
Numărul beneficiarilor care sunt aderenți la tratament (nu omit mai mult 3 doze lunar)	46	53	99	142
Numărul beneficiarilor care au întrerupt tratamentul	9	12	21	96
Numărul beneficiarilor care au decedat	1	2	3	5
Numărul beneficiarilor care au încheiat cu succes tratamentul în perioada de raportare	19	8	27	134

Din datele elucidate în tabelul de mai sus, menționăm că în perioada de raportare, 82,8% din beneficiarii monitorizați de asistenții DOT au fost aderenți la tratament (60% pe parcursul anului 2023), 17,5% a constituit rata pacienților care au făcut întreruperi în tratament cel puțin o dată pe parcursul perioadei de raportare (40% pe parcursul anului 2023).

În cadrul acestei activități a continuat monitorizarea și evaluarea activităților serviciilor de ftiziopneumologie și a asistenților DOT de către specialistul din cadrul Spitalului de Tuberculoză din or. Bender, care pe parcursul trimestrului IV 2023 a realizat 16 vizite de monitorizare(47 vizite pe parcursul întregului an).

2) Elaborarea procedurilor de operare standard pentru activitățile centrelor de suport al tratamentului pacienților cu TB în condiții de ambulator și pentru realizarea instruirii echipelor multidisciplinare privind utilizarea acestora.

Activitatea a fost realizată în anul 2021 prin contractarea a doi consultanți naționali (valoarea contractelor -21,000.00 MDL și 18,000.00 MDL respectiv).

3) Instruiri – a fost realizat în 2022.

Activitatea 3.3.2. Asigurarea suportului motivațional pacienților cu TB

Această activitate a fost realizată doar pentru beneficiarii din teritoriile de pe malul stâng a r. Nistru și coordonată de către Spitalul de tuberculoză din or. Bender, ca instituție coordonatoare a programului TB teritorial. Bugetul activității pentru anul 2023 a fost estimat la 3,238,826.35 MDL (contractul nr.001/TB-HIV-SERV/2023 din 3 ianuarie 2023).

Astfel, în scopul menținerii și îmbunătățirii aderenței la tratamentul antituberculos, persoanele cu TB din teritoriile din stânga Nistrului beneficiază de un suport financiar în valoare de 1,730.00 MDL lunar, cu condiția administrării regulate a tratamentului și neadmiterea omiterii a mai mult de 3 doze pe parcursul unei luni. Listele pacienților sunt elaborate de medicul ftiziopneumolog și prezentate Spitalului de tuberculoză din or. Bender, care în colaborare cu pacientul respectiv, obținând acordul informat transferă banii pe un card bancar sau îi transmite prin intermediul serviciului poștal. Numărul pacienților care au beneficiat de suport financiar în perioada de raportare și pe parcursul anului este redat în Tabelul 5.

Tabelul 5. Numărul pacienților care au beneficiat de suport financiar motivațional în vederea menținerii aderenței la tratament, perioada ianuarie-decembrie 2023

Categorie pacienți/lunile anului	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Număr pacienți cu TB sensibilă, care au beneficiat de suport financiar	87	80	80	80	61	74	61	78	77	83	84	79
Număr pacienți cu TB DR, care au beneficiat de suport financiar	69	64	68	69	68	84	71	76	77	70	76	67
Număr pacienți cu TB, total, care au beneficiat de suport financiar	155	144	148	149	129	158	142	154	154	153	160	146
Număr pacienți cu TB sensibilă, care au omis mai mult de 3 doze și nu au beneficiat de suport financiar	1	4	4	5	2	8	7	5	3	8	7	3
Număr pacienți cu TB DR, care au omis mai mult de 3 doze și nu au beneficiat de suport financiar	8	7	9	8	15	9	9	13	11	12	10	10
Număr pacienți cu TB, total, care au omis mai mult de 3 doze și nu au beneficiat de suport financiar	9	11	13	13	17	17	16	18	14	20	17	13

Astfel, pe parcursul anului 2023 au beneficiat de suport motivațional 395 pacienți în valoare de 2,790,243.35 MDL.

Activitatea 3.3.3. Extinderea utilizării VST (tratamentului video supravegheat) la nivel național

Activitatea respectivă consistă din mai multe subactivități, după cum este descris mai jos:

1) Procurarea de echipament.

În scopul realizării acestei subactivități, pe parcursul grantului au fost procurate 845 telefoane în sumă totală de 1,774,842.24 MDL.

Pe parcursul trimestrului III 2023 au fost procurate telefoane mobile pentru persoanele care vor fi înrolate în VST în perioada 2024-2026 – 900 telefoane cu husă și sticlă de protecție în sumă de 1,363,500.00 MDL pentru malul drept și 302 seturi similare în valoare de 894,915.58 MDL pentru malul stâng.

2) Multiplicarea materialelor informaționale.

În perioada grantului au fost multiplicat 1,165 Ghiduri VST, care conțin un set de documente, inclusiv Regulamentul VST, anexele necesare pentru înrolarea persoanelor în VST, cât și pentru lucrul personalului medical (în sumă de 131,374.60 MDL). Acestea au fost distribuite în cabinetele TB teritoriale de pe malul drept cu suportul AO AFI și a echipei de monitorizare a PNRT. Pentru malul stâng cheltuielile au fost gestionate direct de către ONGul implementatoare – AO AKTIV.

3) Plasarea sistemului VST pe serverul PNRT.

În conformitate cu HG nr.128 din 20.0.2014, toate sistemele informaționale noi vor fi găzduite pe platforma tehnologică guvernamentală comună (MCloud). Sistemul VST va fi integrat cu sistemul SIME TB care va elaborat și împreună vor fi plasate pe MCloud.

4) Instruiri – realizate în anul 2021.

Suplimentar la cele planificate, a fost realizată contractarea dezvoltatorului pentru actualizarea sistemului I LIKE VST în vederea pregătirii acestuia pentru integrarea ulterioară în noul sistem electronic de evidență, raportare și monitorizare TB (17,741 euro) și servicii de mentenanță a sistemului (7,000 EURO).

Activitatea 6.5.2. Asigurarea participării active a societății civile la răspunsul TB la toate etapele și realizarea activităților prin granturi mici pentru educare, informare, intervenții pentru creșterea aderenței la tratament, acompanierea și suportul persoanelor care au finalizat tratamentul pentru prevenirea recidivelor

Această activitate a fost realizată de către 7 organizații ale societății civile (4 de pe malul drept al r. Nistru și 3 de pe malul stâng) prin implementarea activităților de educare, informare și intervenții în scop de creștere a aderenței la tratament. Pentru organizațiile de pe malul stâng au fost distribuiți pacienții aflați în abandon de mai mult timp pentru a fi reînțorși și menținuți în tratament. Lista ONG-urilor implicate, numărul de persoane cu TB care au beneficiat de suport, țintele stabilite sunt redate în Anexa nr.4.

Pe parcursul perioadei de raportare au fost acoperite cu suport psiho-social 153 persoane, rezultatele activităților fiind elucidate în tabelul 6.

Tabelul 6. Indicatorii de rezultat, urmare a realizării activităților de educare, informare și intervenții în scop de creștere a aderenței la tratament de către ONG pe parcursul perioadei octombrie-decembrie 2023 și anual 2023

Indicatori	TB sensibilă	TB DR	Total trimestrul IV	Anual 2023
Numărul beneficiarilor acoperiți suport psiho-social pe parcursul perioadei de raportare	91	51	142	229
Numărul beneficiarilor care sunt aderenți la tratament (nu omit mai mult 3 doze lunar)	87	47	134	189
Numărul beneficiarilor care au întrerupt tratamentul	6	2	8	22
Numărul beneficiarilor care au decedat	3	4	7	15
Numărul beneficiarilor care au încheiat cu succes tratamentul în perioada de raportare	36	9	45	140

Din datele elucidate în tabelul de mai sus, menționăm că pe perioada trimestrului IV, 2023, 94,4% din beneficiarii acoperiți cu suport psiho-social de către organizațiile societății civile au fost aderenți la tratament, 5,6% a constituit rata întreruperilor de tratament.

În cadrul acestei activități, ONGurile care activează pe malul stâng au avut ca sarcină să găsească și să întoarcă în tratament persoanele aflate în abandon. În acest sens din cele 58 persoane care a fost necesar să fie identificate și readuse în sistemul medical, a fost reusit:

- 4 persoane au finalizat cu succes tratamentul;
- 40 persoane au reinițiat tratamentul și 85% au rămas aderenți la tratament pe parcursul anului;
- 12 persoane au fost readuse în sistemul medical, dar nu au avut nevoie de tratament, fiind declarați ca auto-vindecare;
- 6 persoane nu a fost găsite sau s-a determinat că sunt decedate.

Pe parcursul anului 2023 din cei 229 beneficiari acoperiți cu suport psiho-social de către organizațiile societății civile, 82,5% au fost aderenți la tratament, iar 9,6% a constituit rata întreruperilor de tratament. Din totalul persoanelor aflate în suport pentru aderență 18 persoane (7,9%) sunt persoanele aflate demult în abandon și transmise ONG-urilor din stânga Nistrului pentru a fi găsite și întoarse în sistemul medical, dar care nu au fost găsiți sau au fost examinați și declarați cu autovindecare.

Activitatea 6.6.1. Fortificarea răspunsului la TB în penitenciare, managementul cazurilor și suportul psihosocial persoanelor eliberate din detenție în asigurarea continuității îngrijirilor, inclusiv prin implicarea OSC

Această activitate în conformitate cu decizia GTL din 10 ianuarie 2023 a fost realizată de către AO AFI. Valoarea bugetului pentru această activitate constituie 457,355.00 MDL.

În conformitate cu datele raportate de către AO AFI, rezultatele pentru perioada de raportare sunt după cum urmează:

- 100% din persoanele cu TB din detenție au fost evaluate prin aplicarea chestionarului de evaluare psihologică inițială (46 persoane aflate în suport pentru aderență pe parcursul trimestrului 4, inclusiv 5 sunt persoane noi luate în suport în perioada trimestrului 4);
- 5 persoane cu TB au fost eliberate din detenție în perioada de raportare:
  - 4 persoane au fost însoțite la medicul ftiziopneumolog pentru continuarea tratamentului;
  - 0 persoană a fost eliberată din sala de judecată și nu a putut fi însoțită.
- 92 consilieri psihologice (5 primare și 87 secundare) pentru asigurarea aderenței la tratament;
- 6 ședințe ale echipei multidisciplinare.

În perioada de raportare, 17 deținuți cu TB au finalizat tratamentul (12 cu TB sensibilă și 5 cu TB-DR), 1 deținut a decedat și 5 deținuți au fost eliberați din detenție, 4 pacienți cu TB au continuat tratamentul în sectorul civil și au finalizat cu succes.

Rezultatele activității anuale:

Pe parcursul anului 2023 au beneficiat de suport pentru aderență 103 deținuți cu TB dintre care 59 au finisat tratamentul cu succes. 14 persoane cu TB au fost eliberate din detenție și 12 au continuat tratamentul în sectorul civil dintre care 7 au încheiat tratamentul cu succes. Au fost realizate în total 219 ședințe cu beneficiarii din detenție, cei noi înrolați fiind obligator consiliați 100% cel puțin o dată. Echipele multidisciplinare s-au întrunit în 28 ședințe pe parcursul anului.

Activitatea 7.2.3 Participarea OSC în realizarea studiilor operaționale, inclusiv în realizarea acestora la nivel de comunitate (Studiu retrospectiv de evaluare a impactului OSC în răspunsul la TB)

Activitatea a fost realizată în anul 2022 prin contractarea unui expert internațional, valoarea contractului constituind 16,250.00 USD.

Activitatea 6.6.3 Elaborarea PSO pentru conduita cazului de TB la solicitanții de azil, inclusiv de transfer transfrontalier a cazului TB

Activitatea nu a fost realizată.

OBIECTIVUL 3: Reducerea transmiterii TB prin extinderea tratamentului preventiv eficient și îmbunătățirea controlului infecției

În scopul atingerii obiectivului respectiv, au fost realizate mai multe activități, după cum este descris în continuare.

Activitatea 5.1.2 Actualizarea Protocolului clinic național privind diagnosticul și tratamentul ITBL, în conformitate cu recomandările OMS

Această activitate a fost realizată în anul 2023 prin contractarea a doi consultanți naționali cu valoarea contractelor 73,200.00 MDL și 24,400.00 MDL respectiv.

OBIECTIVUL 5. Prevenirea transmiterii HIV prin extinderea acoperirii populațiilor cheie cu intervenții inovatoare de prevenire, integrarea platformelor de servicii de sănătate la nivel comunitar și eliminarea dihotomiei dintre prevenirea HIV și continuitatea îngrijirilor HIV

În scopul atingerii obiectivului respectiv, au fost realizate mai multe activități, după cum este descris în continuare.

Activitatea 2.3.4.8 Elaborarea și implementarea unui protocol de screening pentru determinarea riscului dezvoltării bolilor sistemului cardiovascular

În scopul realizării activității date, în temeiul deciziei GTL HIV în cadrul ședinței din 21 septembrie 2023, au fost contractați doi specialiști, valoarea contractelor constituind 24,400 MDL (total cost) și 73,200 MDL (total cost). În conformitate cu angajamentele contractuale, pe parcursul trimestrului III, 2023 consultanții contractați au elaborat protocolul managementului riscului cardiovascular la persoanele care trăiesc cu HIV.

Activitatea 2.4.1.1 Dezvoltarea și implementarea bazei normative care reglementează mecanismul de prestare a serviciilor, asigurând continuitatea între serviciile de prevenire, testare și tratament

Activitatea a fost realizată în anul 2022 prin contractarea a trei specialiști - un specialist cu valoarea contractului de 24,000.00 MDL (total cost) și doi specialiști cu valoarea contractelor - 18,000.00 MDL (total cost) fiecare.

Activitatea 2.4.1.2 Pachetele de servicii medicale și nemedicale vor fi dezvoltate pentru furnizarea de servicii de îngrijire și suport, precum și va fi efectuată costificarea acestora în vederea contractării lor ulterioare de CNAM

Pentru realizarea acestei sarcini, în temeiul deciziei GTL HIV din 5 iulie 2023 au fost semnate contracte cu 4 consultanți - în valoare de 24,400 MDL (total cost) fiecare pentru elaborarea pachetului de servicii medicale și nemedicale privind managementul pacientului cu HIV și costificarea acestora. Activitatea a fost finalizată pe parcursul trimestrului III, 2023.

Activitatea 2.4.1.3 Dezvoltarea actelor normative, care reglementează mecanismul de funcționare a cabinetelor TARV raionale

Activitatea a fost realizată în anul 2022 prin contractarea a doi consultanți cu valoarea contractului de 20,000.00 MDL fiecare.

Activitatea 2.4.1.4 Dezvoltarea standardului de oferire a serviciilor psiho-sociale pentru echipele multidisciplinare pe lângă cabinetele TARV

Activitatea a fost realizată în anul 2022 prin contractarea a trei consultanți, valoarea contractelor 20,000.00 MDL (total cost fiecare).

Activitatea 2.4.1.5 Costificarea pachetului de servicii de suport psiho-social și dezvoltarea mecanismelor de contractare a serviciilor de suport psiho-social

Pentru realizarea acestei sarcini, în temeiul deciziei GTL HIV din 5 iulie 2023 au fost semnate contracte cu 3 consultanți – în valoare de 24,400 MDL (total cost) fiecare pentru costificarea serviciilor psiho-sociale oferite persoanelor cu HIV și elaborarea mecanismului de contractare. Activitatea a fost realizată pe parcursul trimestrului III 2023.

Activitatea 2.4.2.3 Elaborarea actului normativ care ar permite și reglementa mecanismul de eliberare (livrare) a medicamentelor ARV de către lucrătorii ONG

Activitatea nu a fost realizată.

Activitatea 2.4.2.4 Instruirea specialiștilor cabinetelor teritoriale

Pe parcursul trimestrului IV 2023, în temeiul Dispoziției Ministerului Sănătății “Cu privire la organizare atelierelor de lucru pentru instruirea personalului medical și nemedical din cadrul Cabinetelor regionale/raionale de diagnostic și tratament al infecției HIV/SIDA și Cabinetelor de tratament al infecției HIV/SIDA din Centrele Sociale Regionale” - au fost realizate doua ateliere de lucru pentru instruirea personalului medical și nemedical din cadrul Cabinetelor regionale/raionale de diagnostic și tratament al infecției HIV/SIDA și Cabinetelor de tratament al infecției HIV/SIDA din cadrul Centrelor Sociale Regionale implicate direct în procesul de diagnostic a infecției HIV, supraveghere și tratament antiretroviral, prevenire a transmiterii HIV de la mama la făt, profilaxie pre și post expunere la infecția HIV, profilaxia și tratamentul infecțiilor oportuniste persoanelor infectate cu HIV și a bolnavilor cu SIDA.

La ateliere au participat 55 specialiști (Dispoziția MS și lista participanților sunt anexate la raport).

Activitatea 2.4.3.1 Dezvoltarea și pilotarea unor abordări inovatoare pentru menținerea aderenței la tratament pentru diferite populații

Activitatea nu a fost realizată.

Activitatea 2.4.3.2 Dezvoltarea unor mecanisme eficiente de interacțiune cu serviciile de tuberculoză și narcologic, inclusiv schimb de informații, întâlniri comune, mese rotunde și audieri

Această activitate a fost comasată cu activitățile 2_4_4_1, 2_4_4_3 și 2_4_4_5. În scopul realizării acestei activități, în temeiul deciziilor GTL HIV din 6 iunie și 28 septembrie 2023 (minutele se anexează) au fost contractați consultanți naționali: specialist narcologie – 24,400 MDL (total cost), specialist în asistență socială/psiho-socială și servicii comunitare - 29,280 MDL (total cost), specialist în asistență medicală specializată de ambulator în domeniul TB - 29,280 MDL (total cost), specialist în asistență medicală specializată de ambulator în domeniul HIV - 29,280 MDL (total cost) și specialist sănătate publică, coordonatorul echipei de consultanți - 34,160 MDL (total cost) care au elaborat cadrul de integrare a serviciilor. Activitatea a fost finalizată pe parcursul trimestrului IV, 2023. Produl final se anexează la raport.

Activitatea 2.4.3.3 Dezvoltarea și implementarea mecanismelor de furnizare a serviciilor care să asigure continuitatea acestora între sistemul civil și cel penitenciar

Pentru realizarea acestei sarcini, în temeiul deciziei GTL HIV din 21 septembrie 2023 (minuta ședinței se anexează) a fost contractat un consultant național, cu valoarea contractului 36,600.00 MDL. Produsul a fost elaborat pe parcursul trimestrului IV 2023 (anexat la raport).

OBIECTIVUL 6: Consolidarea sistemului de sănătate

Activitatea 3.2.2. Asigurarea actualizării Regulamentului privind managementul medicamentelor TB și sistemul de farmacovigilență pentru tratamentul pacienților TB

Activitatea presupune realizarea a trei subactivități:

- 1) Actualizarea Regulamentului privind managementul medicamentelor TB și sistemul de farmacovigilență – a fost realizat în anul 2022.
- 2) Instruiri online privind managementul medicamentelor TB și sistemul de farmacovigilență la nivel regional -realizat în trimestrul IV 2023 în temeiul Dispoziției Ministerului Sănătății nr.614 din 28 noiembrie 2023. (Agenda și lista participanților se anexează).
- 3) Instruiri privind managementul medicamentelor TB și sistemul de farmacovigilență la nivel central – comasat cu instruirile de la p.2.

În cadrul acestei subactivități a fost organizat și desfășurat cursul de instruire "Farmacovigilența. Monitorizarea și managementul activ a siguranței medicamentelor antituberculoase (aDSM)". Cursul a fost realizat online, 2 zile a câte 4 ore în zilele de 06-07 și 18-19 decembrie 2023 (anexate sunt listele participanților, ordinul MS cu privire la organizarea cursului (inclusiv agenda), toate materialele produse pentru acest curs). Minim 56 lucrători medicali au trecut cursul complet din 06-07 decembrie și 64 – cursul din 18-19 decembrie 2023. În total, la cursuri au participat 65 persoane pe data de 06-07 decembrie și 78 în data de 18-19 decembrie 2023, doar ca nu au fost prezenți ambele zile pe durata cursului.

În contextul posibilității de colaborare cu Stop TB Partnership și utiliza experta GDF Natavan Alikhanova, prezentă în țară pentru misiunea GLC, PNRT a solicitat Centrului PAS să acopere cheltuielile de organizare a instruirii pe cuantificarea medicamentelor TB utilizând soft-ul QuanTB. Instruirea de 5 zile (04-08 decembrie 2023) concepută să îmbunătățească competențele participanților în gestionarea eficientă a resurselor medicamentelor pentru TB, a fost organizată către 14 reprezentanți ai Unității de Coordonare a PNRT.

Activitatea 1.3.1.6 Crearea unui sistem de raportare pentru determinare a gravidelor HIV + și monitorizarea ulterioară a acestora, inclusiv o procedură de examinare a fiecărui caz de confirmare HIV la un copil

Activitatea a fost realizată în trimestrul II 2023.

Activitatea 3.2.1.1 Elaborarea unui sistem informațional pentru domeniul HIV

Activitatea dată constă din trei componente:

- 1) Realizarea studiului de fezabilitate – realizat în anul 2022. Costul consultanței – 174,750.00 MDL;
- 2) Elaborarea caietului de sarcini pentru elaborarea sistemului informațional – 13,161.84 EURO;
- 3) Elaborarea Conceptului tehnic și Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea sistemului informațional SIME HIV – 4,645.36 EURO;
- 4) Elaborarea sistemului informațional SIME HIV - pe parcursul perioadei de raportare, a fost lansat concursul pentru selectarea companiei care va elabora sistemul informațional- <https://pas.md/ro/PAS/Tenders/Details/593>. Drept urmare, a fost obținută o ofertă care a fost considerată conformă pentru realizarea sarcinii urmare a evaluării tehnice . Realizarea sarcinii este planificată pe parcursul anului 2024.

Activitatea 3.2.1.2 Asigurarea condițiilor tehnice pentru implementarea sistemului informațional SIME HIV în cabinetele TARV teritoriale

Activitatea a fost realizată pe parcursul trimestrului II, 2023. Au fost procurate 20 seturi de calculatoare-printere în valoare de 364 490,00 MDL.

Activitatea 3.2.1.3 Mentenanța sistemelor informaționale

Având în vedere că sistemul informatic nu a fost elaborat, această activitate nu a fost relevantă și respectiv nu a fost realizată.

Activitatea 3.2.1.4 Creșterea capacităților personalului medical implicat în procesul de introducere și utilizare a datelor sistemului informațional SIME HIV

Având în vedere că sistemul informatic nu a fost elaborat, această activitate nu a fost relevantă și respectiv nu a fost realizată.

Activitatea 3.2.2.1 Evaluarea, revizuirea funcționalității și actualizarea structurii organizaționale M&E la toate nivelele

Această activitate conține mai multe subactivități:

- 1) Asistență tehnică pentru evaluarea, revizuirea funcționalității și actualizarea structurii organizaționale M&E la toate nivelele – nu a fost realizat;
- 2) Organizarea de evenimente dedicate discutării/prezentării rezultatelor privind evaluarea, revizuirea funcționalității și actualizarea structurii organizaționale M&E la toate nivelele – nu a fost realizat;
- 3) Instruiri internaționale privind evaluarea, revizuirea funcționalității și actualizarea structurii organizaționale M&E la toate nivelele – a fost realizat pe parcursul grantului în conformitate cu solicitările parvenite.

Activitatea 3.2.2.3 Instruirea personalului de M&E de la nivel național privind analiza și interpretarea datelor colectate în sistemul de supraveghere, monitorizare evaluarea în domeniul HIV

Activitatea a fost realizată pe parcursul grantului în conformitate cu solicitările parvenite.

Activitatea 3.2.4.11 Cercetarea operativă pentru determinarea cazurilor de incidență recentă

Activitatea a fost realizată în anul 2022.

Activitatea 3.2.4.12 Auditul calității serviciilor psihosociale prestate PTH

Pentru realizarea acestei activități au fost contractați doi consultanți: internațional recomandat de OMS EURO, valoarea contractului 5,988,64 EURO și un consultant național, valoarea contractului 24,400.00 MDL. Din motive de sănătate activitatea nu a putut fi realizată pe parcursul anului 2023 și a fost replanificată pentru anul 2024.

Activitatea 3.2.4.3 Efectuarea studiului privind identificarea cauzelor principale de abandon TARV (cascada serviciilor)

Activitatea nu a fost realizată.

Activitatea 3.2.4.4 Implementarea studiului privind evaluarea numărului de persoane care utilizează droguri neinjectabile din numărul total de utilizatori de droguri

Activitatea a fost realizată în anul 2022.

Activitatea 3.2.4.9 Cercetarea operațională de evaluare a supravegherii epidemiologice a infecției cu HIV/SIDA și implicarea SSSP în măsurile de control și răspuns

Activitatea a fost realizată în anul 2021.

Activitatea 6.1.1 Elaborarea PSO pentru consolidarea cadrului de M&E de către Departamentul de coordonare PNRT, inclusiv cu implicarea OSC

Pentru realizarea acestei sarcini, în temeiul deciziei GTL TB din 30 iunie 2022 a fost contractat un consultant național (contract #218/TB-HIV-CONS/2022 din 12 octombrie 2022, valoarea contractului 25,832.25 MDL). Cadrul M&E este anexat la raport.

Activitatea 6.1.2 Elaborarea unui sistem informațional pentru domeniul TB

Activitatea dată constă din trei componente:

- 1) Realizarea studiului de fezabilitate – realizat în anul 2022. Costul consultanței – 174,750.00 MDL;
- 2) Elaborarea caietului de sarcini pentru elaborarea sistemului informațional – 13,161.84 EURO;
- 3) Elaborarea Conceptului tehnic și Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea sistemului informațional SIME TB – 4,645.36 EURO;

- 4) Elaborarea sistemului informațional SIME TB - pe parcursul perioadei de raportare, a fost lansat concursul pentru selectarea companiei care va elabora sistemul informațional - <https://pas.md/ro/PAS/Tenders/Details/593>. Drept urmare, a fost obținută o ofertă care a fost considerată conformă pentru realizarea sarcinii urmare a evaluării tehnice . Realizarea sarcinii este planificată pe parcursul anului 2024.

Activitatea 6.1.4 Instruirea periodică a personalului din cadrul Unității de Coordonare a PNRT

Activitatea a fost realizată pe parcursul grantului în conformitate cu solicitările parvenite.

Activitatea 7.2.3 Participarea OSC în realizarea studiilor operaționale, inclusiv în realizarea acestora la nivel de comunitate (IA în screening-ul TB)

Acest studiu a fost realizat de către IFP "Chiril Draganiuc" și în acest sens a fost semnat contractul #036/TB-HIV-SERV/2023 din 16 martie cu valoarea totală de 499,100.00 MDL, bugetul studiului menționat constituind 180,400.00 MDL. Raportul studiului este anexat la prezentul raport.

Activitatea 7.2.3 Participarea OSC în realizarea studiilor operaționale, inclusiv în realizarea acestora la nivel de comunitate (Studiul KAP)

Activitatea a fost realizată pe parcursul anului 2022.

Activitatea 7.2.3 Participarea OSC în realizarea studiilor operaționale, inclusiv în realizarea acestora la nivel de comunitate (Studiu privind cheltuielile catastrofale pentru pacienții cu TB)

În conformitate cu decizia GTL din 16 iunie 2023, acest studiu este gestionat de către AFI în colaborare cu PNRT și Centrul PAS. Bugetul studiului constituie 878,280.00 MDL. Pe parcursul perioadei de raportare a fost realizată colectarea datelor, dar analiza și elaborarea raportului nu s-a reușit. Activitatea a fost replanificată pentru anul 2024.

Activitatea 7.2.3 Participarea OSC în realizarea studiilor operaționale, inclusiv în realizarea acestora la nivel de comunitate (Audit clinic al cazurilor de TB/HIV)

În vederea realizării activității date, în perioada de raportare a fost realizată colectarea datelor, dar analiza și elaborarea raportului nu s-a reușit. Activitatea a fost replanificată pentru anul 2024.

Activitatea 3.3.4.2 Instruirea continuă a persoanelor din cadrul IMSP, ONG, etc. prin participare la programe interne de instruire (consiliere, metode, personal medical nou laborator HIV/ONG, etc.)

În cadrul acestei activități, în temeiul dispoziției Ministerului Sănătății nr.445-d din 07 septembrie 2023 au fost organizate 28 Ateliere de instruire privind "Fortificarea capacităților de testare la HIV cu utilizarea testelor rapide de diagnostic HIV 1/2 și a testelor rapide de diagnostic combinate HIV&Sifilis și raportarea electronică". În cadrul acestor ateliere au fost instruiți 480 specialiști (medici d elaborator, felceri laboranți, asistente medicale și consilieri pentru testare la HIV). Agenda și lista participanților se anexează.

Activitatea 3.4.1.1 Dezvoltarea /actualizarea bazei normative pentru planificarea pregătirii cadrelor și menținerea colaboratorilor în instituții întru

asigurarea implementării programului național. Dezvoltarea modelelor efective, motivare (inclusiv financiară)

Activitatea nu a fost realizată.

Activitatea 3.4.1.2 Revizuirea responsabilităților funcționale și cerințelor de calificare pentru colaboratorii instituțiilor de stat și ONG care prestează servicii destinate grupurilor cheie și PTH

Pentru realizarea activității respective, pe parcursul perioadei de raportare a fost contractat consultantul desemnat în cadrul ședinței GTL HIV din 21 septembrie 2023, valoarea contractului 48,800 MDL (total cost). Produsul este anexat la raport.

Activitatea 3.4.1.3 Dezvoltarea și implementarea modificărilor în clasificatorul național al profesiilor și dezvoltarea mecanismelor (inclusiv financiare) pentru integrarea lucrătorilor sociali în statele de personal ale instituțiilor medical

Activitatea nu a fost realizată.

Activitatea 3.4.2.1 Elaborarea și implementarea curriculumului pentru dezvoltarea profesională a specialiștilor

Pe parcursul perioadei de raportare, au fost contractați trei colaboratori ai Catedrei de Boli infecțioase a USMF "Nicolae Testemițanu", valoarea contractelor: un consultant, coordonator de echipă - 34,160 MDL (total cost) și doi consultanți - 31,720 MDL (total cost). Curricula actualizată este anexată la raport.

Activitatea 3.4.2.2 Dezvoltarea și instituționalizarea platformelor educaționale electronice pentru persoanele care prestează servicii de prevenire, diagnostic și tratament

Activitatea 3.4.2.3 Dezvoltarea și susținerea formelor moderne de instruire la distanță, cu utilizarea platformelor și capacităților instituțiilor superioare de învățământ în medicină

Pentru realizarea activităților date, în conformitate cu solicitarea USMF "Nicolae Testemițanu", au fost elaborate necesitățile programatice și financiare necesare, aprobate ulterior. Pe parcursul perioadei de raportare a fost finalizată elaborarea materialelor necesare și plasarea acestora pe Platforma online - <http://e.usmf.md/>

Activitatea 6.3.1 Actualizarea periodică a curriculei de învățământ în conformitate cu normativele și instruirea continuă a personalului din diferite servicii implicate în răspunsul la TB, inclusiv și instruirea la distanță pe platforme digitale cu obținerea certificării

Această activitate a fost realizată prin realizarea a trei subactivități:

- 1) Organizarea platformelor de instruire online și platformelor de telemedicină la IFP "Chiril Dragananiuc,, și spitalul din Bender. Activitatea a fost realizată
- 2) Formarea continuă a personalului din diferite servicii în controlul TBC, incl. formare la distanță pe platforme digitale, cu certificare. Dezvoltarea platformei de e-learning (ajustarea platformei Moodle)

În acest scop, în conformitate cu solicitarea USMF "Nicolae Testemițanu", au fost elaborate necesitățile programatice și financiare necesare, aprobate ulterior. Pe parcursul perioadei de raportare a fost finalizată elaborarea materialelor necesare și plasarea acestora pe Platforma online - <http://e.usmf.md/>

- 3) Contractarea de consultanți pentru revizuirea curriculum-ului TB pentru studenți, rezidenți, alți specialiști.

Pe parcursul perioadei de raportare specialiștii contractați au finalizat actualizarea curriculum_ul TB, care este anexat la raport.

Activitatea 6.3.3 Organizarea întrunirilor și instruirilor la nivel central și teritorial cu participarea părților implicate în răspunsul la TB

Activitatea a fost realizată în anul 2022.

Activitatea 6.3.5 Instruirea în prevenirea și îngrijiri TB a personalului, care prestează servicii nemedicale - OSC, outreach și de la egal la egal, psihologii și managerii de caz, suporterii prin training-uri, schimb de experiență, participări la conferințe, vizite de lucru etc

Pe parcursul trimestrului IV 2023, în cadrul activității respective, nu au fost realizate instruirii.

Activitatea 6.3.6 Dezvoltarea planificării resurselor umane pe termen mediu și lung și actualizarea rolurilor și responsabilităților aliniate cu modelul de îngrijire centrat pe persoană

Activitatea nu a fost realizată.

Activitatea 1.3.1.1 Îmbunătățirea cunoștințelor PMTCT pentru medicii de familie și personalul medical din maternități

Activitatea a fost realizată în anul 2021.

Activitatea 1.3.1.5 Revizuirea periodică a PCN PMTCT

Activitatea a fost realizată în anul 2021.

Activitatea 2.3.5.1 Creșterea capacităților personalului medical în furnizarea și utilizarea informației referitor la vigilența farmaceutică

În perioada de raportare, la 24 noiembrie 2023, în cadrul IMSP SDMC a fost organizat și desfășurat "Atelierul de lucru pentru instruirea personalului medical privind prescripțiile medicale în sistemul de farmacovigilență" la care au participat 32 colaboratori ai instituției. Agenda și lista participanților se anexează.

Activitatea 2.4.4.2 Creșterea capacității pentru echipe multidisciplinare la nivel raional, în problemele de îngrijiri integrate, în raioanele în care tratamentul ARV va fi descentralizat

Această activitate a fost realizată în anul 2021 prin organizarea a trei ateliere de lucru pentru personalul medical implicat direct în procesul de supraveghere a persoanelor care trăiesc cu HIV

Activitatea 2.4.4.4 Instruire în domeniul serviciilor medicale integrate la nivelul serviciilor medicale specializate de ambulator

Activitatea nu a fost realizată.

Activitatea 2.4.4.5 Oferirea de asistență tehnică pentru organizarea furnizării de servicii integrate la nivelul sectorului neguvernamental

Activitatea a fost comasată cu activitățile 2.4.4.1, 2.4.4.3 și 2.4.3.2 și este descrisă mai sus.

Activitatea 3.5.1.2. Analiza mecanismului de achiziții internațional cu formularea propunerilor de îmbunătățire

Această activitate a fost comasată cu activitatea 3.5.1.2 și pentru realizare, în temeiul deciziei GTL HIV din 12 octombrie 2023 (minuta se anexează), au fost contractați 4 specialiști naționali (valoarea contractelor 36,600.00 MDL (total cost) fiecare. Pe parcursul trimestrului 4, 2023 au fost elaborate propuneri de modificare a cadrului legal în vederea achiziționării preparatelor antiretrovirale și antituberculoase prin mecanisme internaționale (produsele sunt anexate la prezentul raport).

Activitatea 3.5.1.4. Fortificarea potențialului experților naționali pentru pregătirea documentelor în vederea participării în WHO Collaborative

Activitatea nu a fost realizată.

Activitatea 3.5.1.5. Fortificarea potențialului experților naționali pentru pregătirea documentelor în vederea participării în WHO Collaborative

Această activitate a fost comasată cu activitatea 3.5.1.2 și a fost descrisă mai sus.

Activitatea 4.2.1 Elaborarea regulamentului de servicii integrate la nivel teritorial în corespundere cu necesitățile persoanei cu co-morbidități.

Activitatea nu a fost realizată.

Activitatea 4.2.2 Fortificarea acțiunilor colaborative pentru depistarea, diagnosticul, tratamentul și prevenirea TB în rândul persoanelor cu patologii combinate: TB/hepatită virală, TB/boală mintală, TB/diabet zaharat, etc., inclusiv în rândul grupurilor vulnerabile

În cadrul acestei activități, în temeiul Dispoziției Ministerului Sănătății nr.440-d din 05 septembrie 2023 "Cu privire la organizarea atelierelor de instruire", în trimestrul IV au continuat instruirile planificate. Astfel, în total au fost organizate 42 sesiuni de instruire, la care au participat 1360 specialiști (Agenda și lista participanților se anexează).

Activitatea 6.2.1 Optimizarea serviciului spitalicesc de profil ftziopneumologic.

Activitatea nu a fost realizată.

Activitatea 6.2.3 Revizuirea mecanismelor de plată a prestatorilor și modalităților de finanțare a serviciilor TB în conformitate cu modelul de îngrijire TB orientat pe oameni la fiecare nivel – asistența medicală primară, asistența medicală specializată de ambulator, asistența medicală spitalicească

Activitatea nu a fost realizată.

Activitatea 6.2.6 Elaborarea mecanismului de raportare pentru urmărirea cheltuielilor factice pentru realizarea activităților PNCT la toate nivelurile din sistemul de sănătate

Activitatea nu a fost realizată.

Activitatea 3.2.3 Asigurarea farmacovigilenței active cu elaborarea și implementarea PSO pentru aDSM, inclusiv pentru tratamentul preventiv al TB (TPT)

În scopul elaborării **Procedurilor Standard de Operare (POS)** pentru managementul tuberculozei în Moldova a fost contractat un expert internațional (contract nr. # 165/TB-HIV-CONS/2023 din 18 octombrie, 2023 în valoare netă de USD 7,500.00). Astfel, au fost elaborate 5 POS-uri, după cum urmează:

- Introducere în aDSM și Terminologie.
- Programul de monitorizare și atribuirea gradului de severitate.
- Instrumente și tehnici pentru evaluarea și analiza reacțiilor adverse.
- Managementul clinic al reacțiilor adverse care detaliază procedurile pentru gestionarea clinică a reacțiilor adverse la tratamentul TB.
- Evaluarea cauzalității unde sunt abordate metodele de determinare a relației cauzale între tratamentul TB și reacțiile adverse observate.

POS-urile sunt anexate la acest raport.

Activitatea 6.5.1 Dezvoltarea și implementarea mecanismelor de contractare și de plată de către entitățile naționale către OSC pentru prestarea pachetului de servicii furnizate de societatea civilă și organizațiile comunitare

Activitatea nu a fost realizată.

Activitatea 2.4.2.5. Dezvoltarea modelului de creare a echipelor multidisciplinare cu atragerea asistentelor medicale sociale din medicina primară (testarea index la HIV, HVC și B, sifilis screening la TB)

Activitatea a fost realizată în anul 2022.

Activitatea 2.4.2.6. Pilotarea modelului de susținere a echipelor multidisciplinare cu atragerea asistentelor medicale sociale din asistența medicală primară în vederea extinderii testării la HIV, sifilis și hepatită

Activitatea a fost realizată în anul 2022.

Activitatea 2.4.4.1. Elaborarea de acte normative privind integrarea serviciilor de tratament orientate către pacient (vaccinarea și tratamentul HV, prevenirea și tratamentul tuberculozei, tratamentul dependenței, serviciile de sănătate reproductivă, îngrijirea paliativă)

Activitatea a fost comasată cu activitățile 2.4.4.5 , 2.4.3.2 și 2.4.4.3 și este descrisă mai sus.

Activitatea 2.4.4.3. Dezvoltarea cadrului normativ pentru organizarea serviciilor integrate la nivelul serviciilor medicale specializate de ambulator

Activitatea a fost comasată cu activitățile 2.4.4.5 , 2.4.3.2 și 2.4.4.1 și este descrisă mai sus.

OBIECTIVUL 7: Consolidarea sistemului comunitar

Activitatea 6.5.4. Implicarea OSC în reducerea barierelor și asigurarea accesului grupurilor cheie la servicii TB (granturi matching pentru OSC)

În perioada de raportare a parvenit o solicitare de finanțare de la AO SMIT, care a fost aprobată în cadrul ședinței Comisiei de jurizare desfășurată la 21 februarie 2023. În conformitate cu cele agreate a fost organizată o platformă pentru colectarea deșeurilor managerie și procurată o poartă automată la intrarea în instituție în cadrul Instituției de educație Timpurie de tip Sanatorial, Nr.16 "Bucuria" din mun.Balti. (Procesul verbal al lucrărilor executate se anexează la raport). Din cauza condițiilor meteo nefavorabile, poarta nu a putut fi instalată, respectiv nu este semnat încă actul de executare a lucrărilor.

Activitatea 6.3.5 Instruirea în prevenirea și îngrijiri TB a personalului, care prestează servicii nemedicale - OSC, outreach și de la egal la egal, psihologii și managerii de caz, suporterii prin training-uri, schimb de experiență, participări la conferințe, vizite de lucru etc

În cadrul acestei activități au avut fost organizate și realizate trei instruirii după cum urmează:

- 1) În perioada 23-24 noiembrie – cursul de instruire “Fortificarea controlului infecției, serviciilor medico-sociale integrate și colaborarea intersectorială pentru asigurarea tratamentului continuu al persoanelor cu TB și HIV din detenție” la care au participat reprezentanți ai conducerii Administrației Naționale a Penitenciarelor, directori de penitenciare și șefi de direcții din cadrul ANP, (Agenda și lista participanților se anexează).
- 2) În perioada 29-30 noiembrie - cursul de instruire “Fortificarea controlului infecției, serviciilor medico-sociale integrate și colaborarea intersectorială pentru asigurarea tratamentului continuu al persoanelor cu TB și HIV din detenție” la care au participat lucrătorii sistemului penitenciar (personal medical si non-medical). (Agenda și lista participanților se anexează).
- 3) În perioada 27-29 noiembrie - instruirea: „Reziliența și supraviețuirea organizațiilor neguvernamentale care lucrează cu populații vulnerabile” la care au participat 15 reprezentanți ai ONG-urile membre ale Platformei TB. (Agenda și lista participanților se anexează).

Activitatea 6.5.4 Implicarea OSC în reducerea barierelor și asigurarea accesului grupurilor cheie la servicii TB

Activitatea dată consistă din mai multe subactivități:

- 1) Elaborarea metodologiei pentru ONG-uri pentru a beneficia de asistență juridică** – realizat în 2022.
- 2) Asistență tehnică pentru procedura de acreditare a ONG urilor** – nu a fost realizat.
- 3) Sprijin pentru activitatea Platformei TB**

În conformitate cu decizia GTL din 21 ianuarie 2023, pe parcursul anului 2023 această activitate este implementată de către AO SMIT în colaborare cu AO Casa Speranțelor.

Pe parcursul trimestrului IV 2023 au fost realizate 7 ședințe ale Platformei TB. Minutele ședințelor care includ agenda ședințelor și lista participanților se anexează.

OBIECTIVUL 8: Eliminarea barierelor legate de drepturile omului și de gen și atingerea obiectivului zero discriminare

Activitatea 6.7.2. Dezvoltarea instrumentelor inovative de comunicare prin utilizarea tehnologiilor informaționale

În vederea realizării activității date, în data de 13 noiembrie 2023, ONG-urile implicate în popularizarea modului CLM, au început instruirea utilizatorilor. Astfel, pana pe 31 decembrie 2023 au fost înregistrați în platforma 45 de utilizatori din Chișinău, Bălți, Anenii Noi și Soroca. Aceștia au raportat un total de 97 bariere întâlnite în timpul diagnosticului sau tratamentului TB dintre care 14 au fost soluționate de către personalul ONG-urilor. Tipul barierelor raportate au fost următoarele:

Acces la serviciile medicale - 7

Calitatea serviciilor medicale - 8

Încălcarea dreptului de participare - 8

Încălcarea dreptului la confidențialitate - 7

Încălcarea dreptului la egalitate și nediscriminare - 8

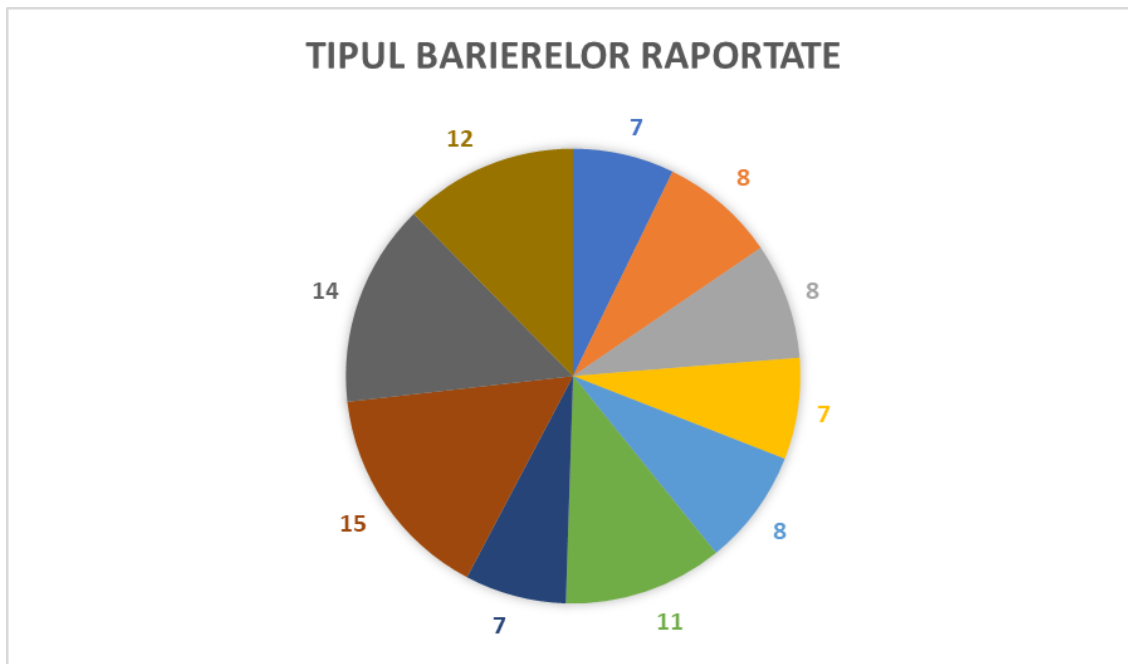
Încălcarea dreptului la informare și la consimțământul informat - 11

Încălcarea dreptului la libertate și securitate personală și dreptul la libera circulație - 7

Încălcarea dreptului la securitate socială - 15

Încălcarea dreptului la viața și Dreptul la cel mai înalt standard realizabil de sănătate fizică și mentală - 14

Limitarea drepturilor (discriminare) – 12

La fel, în perioada trimestrului IV, 2023 au fost elaborate următoarele documente:

1. Algoritm pentru OSC-urile implicate în CLM de comunicare internă și externă a rezultatelor CLM (contract # 166/TB-HIV-CONS/2023 din 18 octombrie 2023 în valoare netă de 15,757.68 MDL);
2. Mecanism de pentru OSC-uri privind monitorizarea calității serviciilor TB, în ceea ce privește respectarea drepturilor persoanelor cu TB (contract # 167/TB-HIV-CONS/2023 din 18 octombrie 2023 în valoare netă de 20,484.98 MDL).

Activitatea a fost demarată în trimestrul IV, 2021 prin atelierul de lucru din 26-27 octombrie 2021, în cadrul căruia au fost discutate barierele deja incluse în modulul CLM și propuse altele adiționale sau reformularea celor existente. Necesitatea unor runde adiționale de discuții, soldate cu necesitatea unor lucrări adiționale în modulul CLM (community led monitoring) din platforma I LIKE VST prin intermediul căruia se realizează monitorizarea comunitară, au tergiversat lansarea acestuia pentru utilizare. Ultimele pe parcursul trimestrului III 2023, au fost finalizate lucrările adiționale la modulul CLM din platforma I LIKE VST prin intermediul căruia se va realiza monitorizarea comunitară pe noile funcționalități identificate de Centrul PAS de comun cu OSC active în domeniul TB în cadrul instruirii din 17 martie 2023, au fost finalizate în trimestrul III, 2023. ONG-urile implementatoare au fost și contractate în trimestrul II 2023.

La 18 decembrie 2023 a avut loc ședința de lucru cu membrii OSC-urilor active în domeniul TB în cadrul căreia au fost prezentate rezultatele înregistrate în anul 2023 și planurile pentru 2024. (Agenda și lista participanților se anexează).

Activitatea 5.2.1. Desfășurarea activităților de informare și schimbare a atitudinilor și comportamentelor la nivel național și local

În cadrul cadrul acestei activități au fost realizate mai multe subactivități:

- 1) *Mobilizarea comunitară și implicarea autorităților publice locale în răspunsul la TB la nivel de comunitate – realizat în 2022.*
- 2) *Desfășurarea activităților de informare și schimbare a atitudinilor și comportamentelor la nivel național și local*

În cadrul acestei sub-activități, pe parcursul trimestrului IV, sub egida IFP "Chiril Draganic" au fost organizate și desfășurate două conferințe:

- (i) Conferința științifică consacrată a 80 ani de la nașterea ilustrului savant, profesor Dmitri Sain, dr.hab. în șt. medicale – 2 noiembrie 2023 (agenda și lista participanților se anexează);
  - (ii) "Noi abordări în controlul bolilor respiratorii. Integrarea serviciilor" – 20-21 decembrie 2023 (agenda și lista participanților se anexează).
- 3) *Evaluarea situației la nivel teritorial și a posibilității de integrare a ONG-urilor în activitățile.*

În cadrul acestei subactivități a fost realizată evaluarea situației la nivel teritorial și identificarea oportunităților de integrare a intervențiilor organizațiilor societății civile din domeniul tuberculozei din Republica Moldova în activitățile locale. (Raportul este anexat).

Activitatea 5.2.2. Elaborarea, editarea și distribuirea materialelor educaționale și informative despre TB pentru grupurile cheie

În vederea realizării activității date au fost editate și distribuite 28 tipuri de materiale informative. Lista acestora cu cantitatea și distribuția pe parcursul anului 2023 este prezentată în Anexa nr.7.

Activitatea 5.2.3. Realizarea intervențiilor pentru educare și informare (materiale IEC, intervenții mass media, etc.)

Această activitate a fost realizată prin implementarea mai multor subactivități:

- 1) Actualizarea site_ului www.tuberculoza.info
- 2) Elaborarea/actualizarea materialelor audio și video
- 3) Difuzarea materialelor video și audio

În cadrul acestei activități, pe parcursul perioadei de raportare timp 14 zile calendaristice consecutive, între orele 06.00 – 9.00 și orele 19.00 – 23.00. a fost realizată difuzarea materialelor video și audio privind tuberculoza după cum urmează:

Spoturile video:

1. "Testează-te pentru infecția tuberculoasă" - durata 65 secunde, difuzat în limbile română și rusă;
2. "Cum se transmite tuberculoza (Info grafic)" - durata 30 secunde, difuzat în limbile română și rusă.
3. "Simptomele TB la maturi" - durata 30 secunde, difuzat în limbile română și rusă;

4. „Tuberculoza nu este un obstacol în calea fericirii” („Nunta”) - durata 30 secunde, difuzat în limbile română și rusă.

Canalele TV unde au fost difuzate: Prime, Publica TV, Canal N4, canal 3. Durata totală de difuzare - 280 minute. Zilnic au fost difuzate 20 minute(5 minute per canal TV).

Spoturile audio:

1. "Dialog simptome" - durata 40 secunde în limba română și 35 secunde în limba rusă;
2. "Cum se transmite tuberculoza" - durata 30 secunde, difuzat în limbile română și rusă.

Posturile de radio la care au fost difuzate: Retro FM, Hit FM, Auto radio, Novoe radio. Durata totală de difuzare 196 minute. Zilnic au fost difuzate 13 minute și 20 secunde (3 minute și 30 secunde per post de radio).

Pe parcursul grantului, timpul total de difuzare este redat în tabelul de mai jos:

Spoturi/Timp de difuzare	2021	Cost, MDL	2022	Cost, MDL	2023	Cost, MDL
Spoturi video	758 min și 40 secunde	386,066.99	485 min și 20 secunde	419,472,10	485 minute	417,828.58
Spoturi audio	392 minute		392 minute		392 minute	

4) Organizarea și desfășurarea campaniilor de informare privind tuberculoza

În perioada de raportare fost oferită asistență metodologică și tehnică voluntarilor colegiilor de medicină din țară(Cahul, Ungheni, Bălți, Orhei și Centrul de Excelență în Medicină și Farmacie "Raisa Pacalo" (Chișinău) care au fost invitați să participe la evenimente de informare privind TB pentru diferite grupuri de populație. În acest sens au fost organizate mai multe evenimente:

- (i) La 28 septembrie, a avut loc o întâlnire online cu echipele de voluntari de la colegiile de medicină la care a participat și coordonatorul Programului Național de Răspuns la Tuberculoză și în cadrul căreia s-a discutat despre scopul campaniei, activitățile oportune și rolul acestora.
- (ii) În primele zece zile ale lunii octombrie, în fiecare dintre colegiile menționate mai sus au fost organizate cursuri de o zi pentru voluntari de către profesori de la colegii și medici ftiziopneumologi din teritoriile respective.
- (iii) Drept urmare, cei 125 studenți-voluntari instruiți sub îndrumarea cadrelor didactice, au organizat aproximativ 300 de întâlniri de informare în diferite localități - cu colegii lor, în colective de muncă, cu șomeri, pensionari, pacienți, etc, au distribuit informații prin intermediul rețelelor sociale, au realizat și plasat panouri informative în școli, biblioteci, magazine și alte locuri publice.
- (iv) La 22 noiembrie 2023 a fost desfășurată Conferința finală a voluntarilor cu motto-ul "Suntem generația fără tuberculoză". La conferință au participat 125 de studenți, membri ai echipelor de voluntari. Toate echipele au pregătit prezentări privind rezultatele muncii lor în cadrul campaniei de informare,

și-au împărtășit experiența în efectuarea unor mici anchete sociologice legate de studiul nivelului de cunoștințe al diferitelor grupuri de tineri despre tuberculoză. (Agenda și lista se anexează).

Activitatea 6.5.3. Realizarea evaluării drepturilor comunitare și a genului (CRG) pentru a identifica barierele (financiare, stigmatice, drepturile omului, gen) ale populației cheie și vulnerabile la serviciile legate de TB; și estimarea dimensiunii populațiilor cheie

Această activitate consistă din câteva subactivități:

1) Realizarea studiului de documentare a barierelor de accesare a serviciilor

Evaluarea barierelor privind implicarea comunitară, drepturile omului, aspectele de gen și nivelul de stigmă asociată Tuberculozei în Republica Moldova a fost elaborată în 2021 și publicată în 2022, în cadrul proiectelor "Fortificarea controlului tuberculozei și reducerea mortalității prin SIDA în Republica Moldova" și „Consolidarea Eforturilor pentru un Model Echitabil de Îngrijire Centrat pe Persoană în domeniul TB”, parte a programului regional EECA TB-REP 2.0 din resursele Fondului Global de Combatere a Tuberculozei, SIDA și Malariei, implementator componenta societate civilă – Asociația Națională a Bolnavilor de Tuberculoză din Republica Moldova „SMIT”.

În 2023, grantul a complementat exercițiul de completare a Scorecard-ului juridic și al drepturilor omului în contextul TB (inițiat în proiectul finanțat de Stop TB Partnership din Challenge Facility for Civil Society Round 11 și implementat de Centrul PAS). Cheltuielile pentru organizarea atelierului de lucru pentru validarea rezultatelor scorecard-ului în data de 30 noiembrie 2023 pentru 15 participanți, precum și co-finanțarea consultantului național pentru revizuirea documentelor legislative existente (# 186/TB-HIV-CFCS-CONS/2023 din 15 noiembrie 2023, suma netă 355.00 USD) au fost acoperite din activitatea dată.

2) Estimarea măririi populațiilor cheie

Instrumentul Stop TB Partnership pentru estimarea populațiilor-cheie la TB (TB KVP) a fost lansat oficial pe 17 noiembrie 2023, la Conferința UNION în Paris, Franța. În același timp, începând cu septembrie 2023, Stop TB a invitat partenerii din Nigeria, Moldova, Philippine și India să piloteze acest instrument.

În data de 27 octombrie 2023, Centrul PAS a organizat workshop-ul prioritizarea populațiilor TB KVP pentru estimarea dimensiunii acestor populații. Workshopul a reunit diferite părți interesate cu scopul de a prezenta scopul și procesul estimării dimensiunii TB KVP. În timpul workshop-ului au fost prioritizate următoarele grupuri pentru estimare - persoanele fără adăpost, persoanele cu tulburări mintale, persoanele care utilizează droguri, persoanele sărace din localități rurale, migranții externi, persoanele cu dependență de alcool, deținuții și persoane private de libertate, persoanele care trăiesc cu HIV și contactii intradomiciliari din focarele de tuberculoză, persoanele care fumează, lucrătorii sexului (LS) și persoanele LGBTQIA.

Consultanții naționali (contract #168/TB-HIV-CONS/2023 din 18 octombrie 2023 în sumă netă de 15,757.68 MDL și #169/TB-HIV-CONS/2023 din 18 octombrie 2023 în sumă netă de 47,273.04 MDL) au realizat colectarea și analiza datelor existente despre

TB KVP prioritizate, folosind analiza de birou în calitate de metodă de colectare a datelor. Analiza de birou a inclus: revizuirea literaturii pentru fiecare TB KVP prioritizată, folosind sursele de date existente despre TB KVP la nivel național și internațional și datele existente la nivel național privind estimarea dimensiunii TB KVP. Raportul integral se anexează.

În cadrul acestei activități a fost organizat și un atelier de lucru pentru prioritizarea grupurilor cheie la TB pentru exercitiul de estimare a numărului acestora. La atelier au participat 15 participanți (Agenda și lista participanților se anexează).

Activitatea 6.5.4. Implicarea organizațiilor societății civile în reducerea barierelor și asigurarea accesului grupurilor cheie la servicii TB. Oferirea unui grant pentru servicii de asistență juridică și consultanță

Activitatea dată este implementată de Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova. Pe parcursul perioadei de raportare au fost realizate următoarele activități:

1) În perioada de raportare IDOM a continuat campania de informare a ONG-urilor active în controlul TB cu privire la scopul și activitățile propuse ale proiectului. În acest sens, IDOM a continuat organizarea întâlnirilor on-line cu reprezentanții acestor organizații, discutând despre problemele existente, reiterând posibilitatea acestora de a referi potențiali beneficiari către serviciile oferite de IDOM în cadrul proiectului. Totodată, reprezentanți ai IDOM au participat la sesiunea de formare pentru organizațiile societății civile care sunt interesate să se implice în raportarea alternativă către organele convenționale ONU, la evenimentul de lansare a Asociației Rețelei Femeilor Refugiate din Ucraina "Female Support Force", participare la Atelierul pentru validarea constatărilor studiului necesităților refugiaților cu dizabilități în Moldova.

2) La data de 08 decembrie 2023, avocații IDOM au participat la Conferința Drepturilor Omului în contextul Tuberculozei - „Consolidarea și susținerea culturii drepturilor omului în TB” , la care reprezentanții organizațiilor guvernamentale, neguvernamentale și internaționale și-au împărtășit experiența cu participanții și au discutat diverse aspecte legate de drepturile persoanelor cu tuberculoză.

3) În perioada 14-15 decembrie 2023, IDOM a organizat cursul de instruire „Prestarea serviciilor de suport juridic pacienților cu tuberculoză și membrilor familiilor acestora” , care a avut loc la Complexul turistic „ODISEU” din or. Vadul lui Vodă. Participanții la cursul de instruire au fost reprezentanți ai diferitor ONGuri active în domeniul TB, HIV, asistență socială etc și reprezentanți ai PNRT.

4) În perioada de raportare au fost organizate 5 mese rotunde pentru consolidarea eforturilor de îmbunătățire a managementului în domeniul tuberculozei, informare și prevenirea încălcărilor drepturilor omului și promovarea incluziunii. Mesele rotunde au avut loc la Spitalul Raional Cantemir (03 octombrie 2023), Centrul Comunitar de Sănătate Mintală Botanica, mun. Chișinău (12 decembrie 2023), Centrul de Sănătate Sărătenii Vechi, r-nul Telenești (26 decembrie 2023), Inițiativa Pozitivă, mun. Chișinău (27 decembrie 2023), Dispensarul Republican de Narcologie (28 decembrie 2023). Participanți la mesele rotunde au fost medici, asistenți medicali, asistenți sociali ș.a.

5) Organizația a oferit consultații gratuite și asistență juridică de la avocații care activau de luni până vineri, în intervalul orelor 09.00 - 17.00, la numerele de tel.fix: + (373) 22 838 408; + (373) 22 838 409, inclusiv la numerele de telefoane mobile ale avocaților chiar și după programul de lucru, inclusiv în weekend. De asemenea, avocații au avut posibilitatea de a răspunde la mesajele parvenite pe adresa de e-mail: info@idom.md și pe messenger: m.me/drepturileomuluiMoldova.

6) În scopul diseminării informației referitoare la asigurarea accesului gratuit a persoanelor afectate de tuberculoză și a membrilor familiei lor la asistența juridică, au fost distribuite pliante de informare în instituții medicale de profil cât și OSC din domeniu.

7) În perioada 01 octombrie 2023 – 31 decembrie 2023, avocații IDOM au consultat un număr total de 4 cazuri - (dreptul la locuință – 1 caz, dreptul de acces la informație – 1 caz, , dreptul la asistență socială -1 caz, dreptul la acces la asistență medicală – 1 caz). Pentru fiecare caz consultat a fost întocmit formularul standardizat cu mențiuni a drepturilor încălcate, problemele cu care se confruntă beneficiarii proiectului, regiunile în care au avut loc încălcările, cine a fost afectat (sex, vârstă, dizabilitate), instituțiile care sunt responsabile pentru aceste încălcări și propunerile de soluționare a cauzelor.

8) Avocații IDOM au analizat cadrul legal național și internațional în scopul identificării și operării propunerilor de modificare și ajustare a legilor, actelor normative subordonate legii, cât și a practicilor care conduc la violări în domeniu TB.

GRANTUL C19RM

Statutul realizării activităților planificate din sursele grantului C19RM pentru 2023 este redat în Anexa nr.6, iar descrierea activităților implementate și a rezultatelor înregistrate este redată mai jos.

Activitatea 2.1.2. Implicarea organizațiilor societății civile active în domeniul TB în screening-ul condus de comunitate folosind dispozitive ultraportabile cu raze X

În scopul realizării activității menționate, a fost elaborat cadrului normativ necesar utilizării dispozitivelor ultraportabile cu raze X pentru screening-ul TB. Produsele sunt anexate la raport.

Activitatea 2.1.3. Promovarea utilizării VST, prin implicarea societății civile

În vederea realizării acestei activități au fost abordate două modalități de implementare:

1. *Pentru malul drept* activitatea a fost realizată de AO AFI.

Astfel, în perioada trimestrului IV, 2023, pe malul drept au fost realizate următoarele activități:

1) A fost oferită instruire continuă personalului medical implicat în prestarea tratamentului video-asistat în 25 cabinete din raioanele și municipiile de pe malul drept al Republicii Moldova pentru oferirea tratamentului VST persoanelor cu tuberculoză eligibile.

2) Au fost instruiți inițial 77 pacienți înrolați în VST pe parcursul acestui trimestru.

3) În total pe parcursul anului 2023 au fost acoperiții cu servicii VST 327 persoane cu TB în tratament. Dintre cei noi înrolați în trimestrul de raportare și cel precedent, 72 au continuat tratamentul utilizând VST primele 60 zile de la înrolare, 59 din ei au înregistrat rata de aderență mai mare de 90%. Pe parcursul anului au fost susținuți pentru 2 luni de la înrolare 241 pacienți dintre care au avut aderența mai mare de 90 % 198 persoane, ceea ce constituie 82%.

2. Pentru malul stâng – a fost realizată de AO "Aktiv" pentru activități de suport logistic, iar activitățile de coordonare au fost preluate de Spitalul de Tuberculoză din or. Bender, ca instituție coordonatoare a programului teritorial TB.

Astfel, în perioada trimestrului IV 2023, pe malul stâng au fost realizate următoarele activități:

1) Au fost instruiți inițial 17 pacienți înrolați în VST pe parcursul acestui trimestru; pe parcursul anului fiind instruiți pentru utilizarea modalității VST de administrare a tratamentului 65 persoane.

2) În total au fost acoperite cu servicii VST 25 persoane cu TB în tratament. Dintre cei noi înrolați, 8 au continuat tratamentul utilizând VST primele 60 zile de la înrolare, toți 8 au înregistrat rata de aderență mai mare de 90%. Pe parcursul anului s-a lucrat cu 80 pacienți. Dintre ei, 54 pacienți au împlinit 2 luni de suport și au avut aderența mai mult de 90% .

Activitatea 3.1.1. Implicarea comunității în încurajarea vaccinării anti COVID-19

În scopul realizării activității menționate, pe parcursul perioadei de raportare, organizațiile societății civile au continuat activitățile de informare și încurajare a vaccinării anti COVID-19. Au fost realizate după cum urmează:

Nr. d/o	ONG	Activități realizate
1.	AO „Speranța Terrei”	În perioada de raportare echipa AO „Speranța Terrei”, a realizat 32 lecții de informare în localitățile din Republica Moldova. În luna noiembrie au fost difuzate emisiuni televizate pe postul de televiziune „TV-Nord”: 1. ESENȚIAL din 27.11. 2023 „Mituri despre vaccinare. Ce spun bălțenii” 2. ESENȚIAL din 30.11.2023 „ Când și cum decurge procesul de vaccinare a minorilor” 3. ESENȚIAL din 07.12.2023 „Calendarul national de vaccinare” 4. ESENȚIAL din 14.12. 2023 „Vaccinarea adulților”
2.	AO SMIT	În perioada Q4 a fost organizate 3 ședințe de informare persoanelor din grupurile de risc dar și populației din teritoriile acoperite privind necesitatea de vaccinare împotriva Covid – 19. Au fost informate 25 persoane.
3.	Asociația Psihologilor Tighina	A continuat informarea persoanelor din grupul de risc privind vaccinarea contra gripei sezoniere. În rezultat 35 persoane s-au vaccinat.

4.	Aktiv	A fost elaborat un clip audio motivațional cu apel la vaccinare și pentru examinarea fluorografică anuală. La 27 octombrie 2023, a fost încheiat un acord cu compania de radio ООО «НикМедиа» pentru producerea și plasarea de materiale publicitare audio în emisiunea posturilor de radio «Ник-FM» și «Русское Радио». Program de difuzare: videoclipurile sunt postate timp de 145 de zile de la 11.01.2023 până la 24 martie 2024. 20 de difuzari pe zi
5.	«Ковчег Добрых Дел»	În perioada de raportare s-a acordat suport pentru 2 difuzari la radio BITFM din or. Rîbnița și la televiziunea locală LIKTV. Влияние стигмы и дискриминации в борьбе с туберкулезом и ВИЧ-инфекцией – LikTV
6.	PMS	În perioada de raportare, populația locală și refugiații din Ucraina au fost informați cu privire la prevenirea COVID-19, precum și importanța vaccinării. În acest scop, în perioada octombrie-decembrie, au fost distribuite în jur de 500 broșuri tematice privind promovarea vaccinării și prevenirea COVID-19 și amenajate colțuri tematice de informare în douăzeci și trei de instituții medicale din Tiraspol, Bender, Dubăsari, Grigoriopol și Slobozia. În aceeași perioadă au fost realizate 6 evenimente de informare publică, trei dintre care la Universitatea de Stat „T. A. Sevcenco” și trei lecții de informare la Colegiul de Energie, Tehnologii și calculatoare și Colegiul de Comerț din Tiraspol. Numărul estimat de persoane informate cu privire la prevenirea COVID-19 în perioada de raportare este de peste 500 de persoane.

Implementarea activității date va continua pe parcursul anului 2023 și respectiv, acțiunile întreprinse vor fi prezentate și în rapoartele ulterioare.

Activitatea 3.1.2. Cercetare operațională pentru a documenta lansarea inovațiilor

În perioada de raportare, în scopul facilitării diagnosticului diferențial între tuberculoză activă și aspergiloza pulmonară la pacienții cu modificări pulmonare cavitare prin analiza ponderii aspergilozei pulmonare printre pacienții diagnosticați cu tuberculoză microbiologic neconfirmată și a particularităților de diagnostic, a fost finalizată realizarea studiului ” Diagnosticul diferențial între tuberculoza activă și aspergiloza pulmonară”. Raportul studiului este anexat la prezentul raport

ANEXE

**Anexa 1. Statutul realizării activităților planificate
pentru anul 2023, domeniul TB**

Activități		Subactivități	Planificat inițial	Replanificat	Statut/comentarii
1.1.4	Asigurarea examinării persoanelor din grupurile cu risc și vigilență sporită pentru TB, utilizând instalațiile radiologice mobile cu introducerea inteligenței artificiale	Procurarea echipamentului IA	2021	Q1 2022	Realizat
		Instruiri	2021	Q2 2023	Realizat
		Elaborare PSO	2021	Q2 2023	
1.1.5	Asigurarea depistării persoanelor din populațiile-cheie – persoanele care trăiesc cu HIV, persoanele adulte fără adăpost, consumatori de droguri și alte grupuri vulnerabile, cu acces redus la asistența medicală primară, cu suportul organizațiilor societății civile la nivel de comunitate	Granturi ONG	2023	2023	Realizat
7.2.3	Participarea OSC în realizarea studiilor operaționale, inclusiv în realizarea acestora la nivel de comunitate	Aplicarea testului nou pentru depistarea tuberculozei active la pacienții cu HIV pozitiv	2022	2023	Realizat
3.1.5	Implementarea regimurilor noi de tratament orale scurte modificate (mSTR) în cadrul studiului operațional, urmat de o tranziție la practica de rutină		2023	2023	Realizat
3.3.1	Asigurarea abordării multidisciplinare, inclusiv evaluarea necesităților și gestionarea cazului pentru fiecare persoana afectată de TB și a familiei și acordarea suportului psihosocial pentru asigurarea aderenței la tratament	Suport pentru activitatea centrelor comunitare de pe malul stîng al r. Nistru	2023	2023	Realizat
		Elaborare PSO pentru activitatea centrelor comunitare	2021	Q1, 2022	Realizat
		Instruiri pentru prezentarea PSO	2021	Q4, 2022	Realizat

3.3.2	Asigurarea suportului motivațional lunar (stimulente)		2023	2023	Realizat
3.3.3	Extinderea utilizării VST (tratamentului video supravegheat) la nivel național	Procurarea echipamentului și asigurarea costurilor de comunicare	2023	Q2	Realizat
		Plasarea sistemului VOT pe serverul PNRT	2021	2023	În conformitate cu HG nr.128 din 20.0.2014, toate sistemele informaționale noi vor fi găzduite pe platforma tehnologică guvernamentală comună (MCloud). Sistemul VOT va fi integrat cu sistemul SIME TB care va elaborat și împreună plasate pe MCloud.
6.5.2	Asigurarea participării active a societății civile la răspunsul TB la toate etapele și realizarea activităților prin granturi mici pentru educare, informare, intervenții pentru creșterea aderenței la tratament, acompanierea și suportul persoanelor care au finalizat tratamentul pentru prevenirea recidivelor.	Granturi pentru ONG	2023	2023	Realizat
6.6.1	Fortificarea răspunsului la TB în penitenciare, managementul cazurilor și suportul psihosocial persoanelor eliberate din detenție în asigurarea continuității îngrijirilor, inclusiv prin implicarea OSC	Grant pentru ONG	2023	2023	Realizat
7.2.3	Participarea OSC în realizarea studiilor operaționale, inclusiv în realizarea acestora la nivel de comunitate	Analiza retrospectivă a impactului ONG în controlul TB	2021	Q2, 2022	Realizat

6.6.3	Elaborarea PSO pentru conduita cazului de TB la solicitanții de azil, inclusiv de transfer transfrontalier a cazului TB		2021	Q3, 2023	Nerealizat
5.1.2	Actualizarea Protocolului clinic național privind diagnosticul și tratamentul ITBL, în conformitate cu recomandările OMS		2022	Q2, 2023	Realizat
3.2.2	Elaborarea Regulamentului pentru managementul medicamentelor anti TB și farmacovigilență		2021	Q4, 2022	Realizat
6.1.1	Elaborarea PSO pentru consolidarea cadrului de M&E de către Departamentul de coordonare PNRT, inclusiv cu implicarea OSC		2021	Q2, 2023	Realizat
6.1.2	Actualizarea, integrarea, menținerea și ajustările periodice a sistemului informațional de colectare a datelor, inclusiv cadrul M&E al OSC, inclusiv a sistemului informațional de M&E	Elaborarea studiului de fezabilitate și a softului	2021	Q1, 2023	Realizat
		Procurare echipament	2022	Q2, 2022	Realizat
		Mentenanță soft	2023	2023	Realizat
6.1.4	Instruirea periodică a personalului din cadrul Unității de Coordonare a PNRT		2023	2023	Realizat
7.2.3	Participarea OSC în realizarea studiilor operaționale, inclusiv în realizarea acestora la nivel de comunitate	AI în screening-ul TB	2022	2023	Realizat
7.2.3	Participarea OSC în realizarea studiilor operaționale, inclusiv în realizarea acestora la nivel de comunitate	Studiul KAP	2021	Q1, 2022	Realizat
7.2.3	Participarea OSC în realizarea studiilor operaționale, inclusiv în realizarea acestora la nivel de comunitate -	Auditul clinic al cazurilor de TB/HIV	2021	Q3, 2023	Nerealizat
6.3.1	Actualizarea periodică a curiculei de învățământ în conformitate cu normativele și instruirea continuă a	Organizarea platformei de telemedicină și instruire online (IFP, Bender)	2021	Q4, 2022	Realizat

	personalului din diferite servicii implicate în răspunsul la TB, inclusiv și instruirea la distanță pe platforme digitale cu obținerea certificării	Elaborarea platformelor pentru instruirea la distanță (adaptarea platformei Moodle)	2021	Q2, 2023	Realizat
6.3.3	Organizarea întrunirilor și instruirilor la nivel central și teritorial cu participarea părților implicate în răspunsul la TB		2022	2023	Realizat
6.3.5	Instruirea în prevenirea și îngrijiri TB a personalului, care prestează servicii nemedicale - OSC, outreach și de la egal la egal, psihologii și managerii de caz, suporterii prin training-uri, schimb de experiență, participări la conferințe, vizite de lucru etc		2021	2023	Realizat
6.3.6	Dezvoltarea planificării resurselor umane pe termen mediu și lung și actualizarea rolurilor și responsabilităților aliniate cu modelul de îngrijire centrat pe persoană		2021		Nerealizat
4.1.2	Dezvoltarea parteneriatelor colaborative la nivel de comunități prin implicarea OSC și APL		2021	Q4, 2023	Realizat
4.2.1	Elaborarea regulamentului de servicii integrate la nivel teritorial în corespundere cu necesitățile persoanei cu co-morbidități.		2021	Q4, 2023	Nerealizat
4.2.2	Fortificarea acțiunilor colaborative pentru depistarea, diagnosticul, tratamentul și prevenirea TB în rândul persoanelor cu patologie combinată: TB/hepatită virală, TB/boală mintală, TB/diabet zaharat, etc., inclusiv în rândul grupurilor vulnerabile		2022	Q4, 2023	Realizat
6.2.1	Optimizarea serviciului spitalicesc de profil ftziopneumologic		2021		Nerealizat

6.2.3	Revizuirea mecanismelor de plată a prestatorilor și modalităților de finanțare a serviciilor TB în conformitate cu modelul de îngrijire TB orientat pe oameni la fiecare nivel – asistența medicală primară, asistența medicală specializată de ambulator, asistența medicală spitalicească		2021		Nerealizat
6.2.6	Elaborarea mecanismului de raportare pentru urmărirea cheltuielilor factice pentru realizarea activităților PNCT la toate nivelurile din sistemul de sănătate		2021		Nerealizat
3.2.3	Asigurarea farmacovigilenței active cu elaborarea și implementarea PSO pentru aDSM, inclusiv pentru tratamentul preventiv al TB (TPT)		2021	Q4, 2023	Realizat
6.5.1	Dezvoltarea și implementarea mecanismelor de contractare și de plată de către entitățile naționale către OSC pentru prestarea pachetului de servicii furnizate de societatea civilă și organizațiile comunitare		2022	Q4, 2023	Nerealizat
6.5.4	Implicarea OSC în reducerea barierelor și asigurarea accesului grupurilor cheie la servicii TB	Granturi matching pentru OSC	2021	2023	Realizat
6.3.5	Instruirea în prevenirea și îngrijiri TB a personalului, care prestează servicii nemedicale - OSC, outreach și de la egal la egal, psihologii și managerii de caz, suporterii prin training-uri, schimb de experiență, participări la conferințe, vizite de lucru etc (Consolidarea capacității organizaționale a OSC-urilor active în TB)		2021	2023	Realizat

6.5.4	Implicarea OSC în reducerea barierelor și asigurarea accesului grupurilor cheie la servicii TB (	Elaborarea metodologiei pentru ONG-uri pentru referirea la asistență juridică,	2021	2022	Realizat
		Consultanță pentru sprijin consultativ pentru procedura de acreditare a ONG-urilor,	2021	Q4, 2023	Realizat
		Sprijin pentru activitatea Platformei TB (granturi mici)	2023	2023	Realizat
6.7.2	Dezvoltarea instrumentelor inovative de comunicare prin utilizarea tehnologiilor informaționale		2021	Q1-4, 2023	Realizat
6.7.3	Monitorizarea comunitară a accesului și a calității serviciilor TB în raport cu respectarea drepturilor pacientului (instruiri pentru persoanele înrolate în tratamentul TB cu privire la utilizarea aplicației)		2021	Q1-4, 2023	Realizat
5.2.1	Desfășurarea activităților de informare și schimbare a atitudinilor și comportamentelor la nivel național și local	Mobilizarea comunitară și angajamentul APL în răspunsul la TB la nivel de comunitate	2022	Q2, 2022	Realizat
		Realizarea activităților legate de 24 martie - conferința anuală	2023	Q1, 2023	Realizat
		Evaluarea situației la nivel local și a posibilităților de integrare a activității ONG în cadrul programelor TB teritoriale	2021	Q4, 2023	Realizat
5.2.3	Realizarea intervențiilor pentru educare și informare (materiale IEC, intervenții mass media, etc.)	Actualizare website www.tuberculoza.info	2023	2023	Realizat
		Elaborare și difuzare video și audio spoturi	2023	Q1, Q3 2023	Realizat
		Campaniile de informare	2023	Q1, Q3 2023	Realizat

6.5.3	Realizarea evaluării drepturilor comunitare și a genului (CRG) pentru a identifica barierele (financiare, stigmatice, drepturile omului, gen) ale populației cheie și vulnerabile la serviciile legate de TB; și estimarea dimensiunii populațiilor cheie	Studiul de evaluare a drepturilor comunitare și a genului	2021	Q2, 2022	Realizat
		Revizuirea cadrului normativ	2021	Q4, 2023	Realizat
		Estimarea mărimii populațiilor cheie	2021	Q4, 2023	Realizat
6.5.4	Implicarea OSC în reducerea barierelor și asigurarea accesului grupurilor cheie la servicii TB (granturi OSC)	Grant pentru ONG în domeniul juridic	2023	2023	Realizat
		Granturi pentru ONG pentru înlăturarea barierelor către accesul la servicii	2022	Q4, 2023	Realizat
6.7.3	Monitorizarea comunitară a accesului și a calității serviciilor TB în raport cu respectarea drepturilor pacientului	Elaborarea unui algoritm de schimb de date între PNRT și OSC	2022	Q4, 2023	Realizat
		Elaborarea aplicației pentru monitorizarea comunitară	2021	Q2, 2023	Realizat
		Eveniment de prezentare a informației colectate	2022	Q4, 2023	Realizat
		Elaborare PSO pentru asigurarea calității monitorizării comunitare a respectării drepturilor	2021	Q4, 2023	Realizat
		Instruiri pentru familiarizarea cu PSO elaborate	2022	Q4, 2023	Realizat

**Anexa 2. Statutul realizării activităților planificate
pentru anul 2023, domeniul HIV**

Activități		Subactivități	Planificat inițial	Replanificat	Statut
2.3.4.8	Elaborarea și implementarea unui protocol de screening pentru determinarea riscului dezvoltării bolilor sistemului cardiovascular		2022	Q4, 2023	Realizat
2.4.1.1	Dezvoltarea și implementarea bazei normative care reglementează mecanismul de prestare a serviciilor, asigurând continuitatea între serviciile de prevenire, testare și tratament		2021	Q3, 2022	Realizat
2.4.1.2	Pachetele de servicii medicale și nemedicale vor fi dezvoltate pentru furnizarea de servicii de îngrijire și suport, precum și va fi efectuată costificarea acestora în vederea contractării lor ulterioare de CNAM		2021	Q4, 2023	Realizat
2.4.1.3	Dezvoltarea actelor normative, care reglementează mecanismul de funcționare a cabinetelor TARV raionale		2021	Q2, 2022	Realizat
2.4.1.5	Costificarea pachetului de servicii de suport psiho-social și dezvoltarea mecanismelor de contractare a serviciilor de suport psiho-social		2021	Q4, 2023	Realizat
2.4.1.6	Asigurarea discuțiilor publice privind documentele elaborate și mecanismele propuse		2021-2022	2023	Realizat
2.4.2.3	Elaborarea actului normativ care ar permite și reglementa mecanismul de eliberare (livrare) a medicamentelor ARV de către lucrătorii ONG		2021	Q4, 2023	Nerealizat
2.4.2.4	Instruirea specialiștilor cabinetelor teritoriale		2023	Q2-4, 2023	Realizat

2.4.3.1	Dezvoltarea și pilotarea unor abordări inovatoare pentru menținerea aderenței la tratament pentru diferite populații		2022	Q4, 2023	Nerealizat
2.4.3.2	Dezvoltarea unor mecanisme eficiente de interacțiune cu serviciile de tuberculoză și narcologic, inclusiv schimb de informații, întâlniri comune, mese rotunde și audituri		2021	Q4, 2023	Realizat
2.4.3.3	Dezvoltarea și implementarea mecanismelor de furnizare a serviciilor care să asigure continuitatea acestora între sistemul civil și cel penitenciar		2021	Q4, 2023	Realizat
2.4.3.4	Asigurarea discuțiilor publice privind documentele elaborate și mecanismele propuse		2021-2022	2023	Realizat
1.3.1.6	Crearea unui sistem de raportare pentru determinare a gravidelor HIV + și monitorizarea ulterioară a acestora, inclusiv o procedură de examinare a fiecărui caz de confirmare HIV la un copil		2021	Q4, 2022	Realizat
3.2.1.1	Dezvoltarea sistemului informațional pentru înregistrarea PTH, SIME HIV (ITS) (modul TARV, modul laborator pentru testarea la HIV, ITS, modul pentru evidența preparatelor medicale și a bunurilor cu destinație medicală procurate și utilizate în vederea controlului infecției HIV și ITS	Elaborarea studiului de fezabilitate și a softului	2021	Q2, 2022	Realizat
		Procurare echipament	2021	Q2, 2023	Realizat
		Mentenanță soft	2023	2023	Realizat
3.2.1.4	Creșterea capacităților personalului medical implicat în procesul de introducere și utilizare a datelor sistemului informațional SIME HIV		2022	2023	Nerealizat
3.2.2.1	Evaluarea, revizuirea funcționalității și actualizarea structurii organizaționale M&E la toate nivelele	Instruiri la nivel internațional	2021-2022	Q2-4, 2022	Realizat
3.2.2.3	Instruirea personalului de M&E de la nivel național privind analiza și interpretarea datelor colectate în sistemul de supraveghere, monitorizare evaluarea în domeniul HIV		2021-2022	Q2-4, 2022	Realizat

3.2.4.11	Cercetarea operativă pentru determinarea cazurilor de incidență recentă		2021	Q4, 2022	Realizat
3.2.4.3	Efectuarea studiului privind identificarea cauzelor principale de abandon TARV (cascada serviciilor)		2022	Q4, 2023	Nerealizat
3.2.4.4	Implementarea studiului privind evaluarea numărului de persoane care utilizează droguri neinjectabile din numărul total de utilizatori de droguri		2021	Q1 2023	Realizat
3.3.4.2	Instruirea continuă a persoanelor din cadrul IMSP, ONG, etc. prin participare la programe interne de instruire (consiliere, metode, personal medical nou laborator HIV/ONG, etc.)		2023	Q4, 2023	Realizat
3.4.2.2	Dezvoltarea și instituționalizarea platformelor educaționale electronice pentru persoanele care prestează servicii de prevenire, diagnostic și tratament		2022	Q4, 2023	Realizat
3.4.2.3	Dezvoltarea și susținerea formelor moderne de instruire la distanță, cu utilizarea platformelor și capacităților instituțiilor superioare de învățământ în medicină.		2022	Q4, 2023	Realizat
2.3.5.1	Creșterea capacităților personalului medical în furnizarea și utilizarea informației referitor la vigilența farmaceutică		2022	Q4, 2023	Realizat
2.4.4.2	Creșterea capacității pentru echipe multidisciplinare la nivel raional, în problemele de îngrijiri integrate, în raioanele în care tratamentul ARV va fi descentralizat		2022	Q4, 2023	Realizat
2.4.4.4	Instruire în domeniul serviciilor medicale integrate la nivelul serviciilor medicale specializate de ambulator		2022	Q4, 2023	Nerealizat
2.4.4.5	Oferirea de asistență tehnică pentru organizarea furnizării de servicii integrate la nivelul sectorului neguvernamental		2022	Q4, 2023	Realizat

3.5.1.2	Analiza mecanismului de achiziții internațional cu formularea propunerilor de îmbunătățire		2022	Q4, 2023	Realizat
3.5.1.4	Fortificarea potențialului experților naționali pentru pregătirea documentelor în vederea participării în WHO Collaborative		2022	Q4, 2023	Nerealizat
2.4.2.5	Dezvoltarea modelului de creare a echipelor multidisciplinare cu atragerea asistentelor medicale sociale din medicina primară (testarea index la HIV, HVC și B, sifilis screening la TB)		2022	Q4, 2022	Realizat
2.4.2.6	Pilotarea modelului de susținere a echipelor multidisciplinare cu atragerea asistentelor medicale sociale din asistența medicală primară în vederea extinderii testării la HIV, sifilis și hepatită		2022	Q3-4, 2022	Realizat
2.4.2.7	Asigurarea discuțiilor publice privind documentele elaborate și mecanismele propuse		2022	Q4, 2023	Realizat
2.4.4.1	Elaborarea de acte normative privind integrarea serviciilor de tratament orientate către pacient (vaccinarea și tratamentul HV, prevenirea și tratamentul tuberculozei, tratamentul dependenței, serviciile de sănătate reproductivă, îngrijirea paliativă)		2022	Q4, 2023	Realizat
2.4.4.3	Dezvoltarea cadrului normativ pentru organizarea serviciilor integrate la nivelul serviciilor medicale specializate de ambulator		2022	Q4, 2023	Realizat
2.4.4.6	Asigurarea discuțiilor publice privind documentele elaborate și mecanismele propuse		2022	Q4, 2023	Realizat

Anexa nr.3. Lista ONG-urilor care au contractat servicii de depistare țintită 2023

Nr. d/o	Organizație	Teritorii pentru acoperire	Număr estimat beneficiari pentru a fi examinați radiologic	Bugetul activității, MDL
1	UES	Fălești, Bălți, Edineț, Ungheni	500	471,617.88
2	SMIT	Nisporeni, Edineț, Dondușeni, Drochia, Sîngerei, Florești, Telenești, mun. Bălți	2200	1,723,165.56
3	Speranța Terrei	Călărași, Ialoveni, Fălești, Rîșcani, Ungheni, Glodeni, mun. Bălți	1550	1,219,871.19
4	Casa Speranțelor	Soroca, Șoldănești, Rezina, Ocnița	1110	878,898.08
5	Asociația Psihologilor din Tighina	Taraclia, Cimișlia, Căușeni, Hîncești, Ștefan Vodă	1250	981,012.25
6	AFI	Mun. Chișinău, Strășeni, Orhei, Anenii Noi, Criuleni, Cahul, Cantemir	4412	3,491,998.36
Sub-total malul drept	6	30	11 022	8,766,563.32
1	Programe medico-sociale	Tiraspol, Bender, Dnestrovsc, Grigoriopol, Dubăsari, Slobozia	1150	911,559.27
2	AKTiV	Slobozia, Dubăsari, Dnestrovsc, Grigoriopol, Tiraspol, Bender	1100	867,682.78
3	Kovcheg Dobryh Del	Rîbnița, Camenca	1150	911,559.27
Subtotal malul stîng	3	8	3 400	2,690,801.32
TOTAL	9	35	14,422	11,457,364.64

Anexa nr.4. Lista ONG-urilor care realizează activități de educare, informare și intervenții în scop de creștere a aderenței la tratament anti TB, 2023

Nr. d/o	Organizație	Teritorii pentru acoperire	Număr estimat beneficiari	Bugetul activității, MDL
1	Speranța Terrei	Călărași, Fălești, Rîșcani, Ungheni, Ialoveni, Glodeni	105	546,882.70
2	SMIT	Dondușeni, Florești, Sîngerei	95	485,214.70
3	Casa Speranțelor	Soroca, Șoldănești, Rezina, Ocnița	64	394,675.20
4	AFI	Chișinău, Anenii -Noi	185	1,558,926.80
Sub-total malul drept	4	15	449	2,985,699.40
1	AkTiV	Dnestrovsc, Tiraspol, Bender	26	160,336.80
2	Programe medico-sociale	Bender, Slobozia, Grigoriopol	20	123,336.00
3	Kovcheg Dobryh Del	Rîbnița, Camenca, Dubăsari	18	111,002.40
Subtotal malul stîng	3	8	64	394675.20
TOTAL	7	23	513	3,380,374.60

**Anexa nr.5. Statutul realizării activităților planificate
pentru anul 2023, grantul C19RM, domeniul TB**

Activități		Subactivități	Statut
2.1.1	Accelerarea screeningului bidirecțional TB/COVID prin realizarea campaniilor de recuperare și intensificarea identificării cazurilor	Granturi ONG	Realizat
2.1.2	Implicarea OSC active în domeniul TB în utilizarea tehnologiilor X-ray ultraportabile	Contractarea unui consultant national pentru pregătirea bazei legislative necesare implementării tehnologiilor X-ray ultraportabile	Realizat
2.1.3	Promovarea utilizării VST, prin implicarea societății civile	Grant ONG	Realizat
3.1.1	Implicarea comunități în activități de încurajare a vaccinării anti COVID	Granturi ONG	Realizat
3.1.2	Cercetare operațională pentru a documenta lansarea inovațiilor	Studii pentru documentarea inovațiilor	Realizat
3.2.1	Reînnoirea echipamentelor tehnologiilor informaționale și a capacității de conectare a OSC active în domeniul TB.	Procurare de echipamente IT pentru ONGuri	Realizat
3.3.1	Activități de reducere a stigmei aferente TB și COVID-19	Angajarea consultantilor pentru elaborarea materialelor informaționale cu referire la TB/COVID, COVID	Realizat
		Traducerea materialelor elaborate	Realizat
		Elaborarea design_ului și printarea materialelor informaționale	Realizat
		Elaborarea materialelor video și audio cu tematica TB și COVID-19	Realizat
		Difuzarea materialelor video și audio cu tematica TB și COVID-19	Realizat
		Contractarea unui consultant pentru organizarea campaniilor de informare în teritorii	Realizat
		Elaborarea și difuzarea emisiunilor TV la studiourile TV locale	Realizat
		Difuzarea materialelor video și audio la studiourile TV și stațiile radio locale	Realizat

Anexa 6. Lista materialelor informative printate în cadrul campaniilor de informare și educare pe parcursul trimestrului III, 2023 și cantitățile

Nr. d/o	Denumirea	Număr materiale elaborate TOTAL
1	Tuberculoza la adulți , pliant, rom.	2000
2	Туберкулез у взрослых, pliant, rus.	1000
3	Tuberculoza la copii , pliant, rom.	2000
4	Туберкулез у детей, pliant, rus.	1000
5	Tusiti corect, pliant, rom.	2000
6	Кашляйте правильно, pliant, rus.	1000
7	TB nu este un obstacol în calea fericirii, pliant, rom.	2000
8	Туберкулез не преграда счастью, pliant, rus.	1000
9	Tuberculoza latentă: cauze, simptome, prevenire, pliant rom.	1000
10	Латентный туберкулез: что вызывает, как выявить и что делать, pliant, rus.	1000
11	Tratamentul preventiv al tuberculozei latentă, pliant, rom.	1000
12	Профилактическое лечение латентного туберкулеза, pliant, rus.	1000
13	Despre tuberculoza pentru migranți, pliant, rom.	1000
14	О туберкулезе для мигрантов, pliant, rus.	1000
15	Copiii pot și ar trebui să fie prieteni, pliant, rom.	1000
16	Дети должны быть друзьями, pliant, rus.	1000
17	Cum este transmisă tuberculoza, flyer, rom.	2000
18	Как передается туберкулез, flyer, rus.	1000
19	Tuberculoza la copii, broșura, rom.	1000
20	Туберкулез у детей, broșura, rus.	1000
21	Tratamentul preventiv al tuberculozei latent: întrebări și răspunsuri, broșura, rom.	1000
22	Превентивное лечение латентного туберкулеза: вопросы и ответы, broșura, rus.	1000
23	Cum se trateaza ubliculoza: întrebări și răspunsuri, broșura, rom.	1000
24	Как лечится туберкулез: вопросы и ответы, broșura, rus.	1000
25	Calendar de perete-2024 „Sănătatea ta în mâinile tale”, rom.	1000

26	Настенный календарь-2024 „Твое здоровье – в твоих руках”, rus.	1000
27	Calendarul biroului-2024 „Sănătatea ta în mâinile tale ”, rom.	1000
28	Настольный календарь-2024 „Твое здоровье – в твоих руках”, rus.	1000
	TOTAL	33000